

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ**од Третото продолжение на Шеесет и втората седница
на Собранието на Република Македонија, одржана
на 28 мај 2004 година**

Седницата се одржа во сала 1 на Собранието на Република Македонија, со почеток во 10,00 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше Љупчо Јордановски, претседател на Собранието.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Продолжуваме со работа по Шеесет и втората седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Стојан Андов, Неждет Мустафа, Љупчо Балковски, Љубчо Георгиевски, Никола Груевски, Петар Наумоски, Орданчо Тасев, Ганка Самоиловска - Цветанова, Слободан Чашуле, Сашко Кедев, Ристо Пејовски, Тасим Сулејмановски, Ќенан Хасипи, Лилјана Ивановска, Зоран Шапуриќ, Нелко Стојаноски, Ангелка Пеева - Лауренчиќ, Али Ахмети, Теута Арифи, Фазли Велиу, Ванчо Георгиев, ме известил дека се спречени да присуствуваат на седницата.

Каде е претставникот на Владата?

Го молам претставникот на Владата да влезе во салата. Чекаме 5 минути, ако не дојде претставникот на Владата преминуваме на следната точка.

(По 5 минути чекање пристигна претставникот на Владата и се извини за задоцнувањето).

Тука е претставникот на Владата.

За збор е пријавен пратеникот Спиро Мавровски, а нека се подготви пратеникот Коце Трајановски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Благодарам господине претседателе, еве го почекавме министерот 5 минути и моите 5 минути од минатиот пат, па ќе се обидам да скратам од дискусијата, да бидеме попродуктивни во кажувањата.

Би сакал да се произнесам со мое видување на работите односно овој Предлог за донесување на закон за управување со кризи, со Предлог на закон кој ни беше доставен последните денови. Мислам дека уште на старт имам една голема

забелешка, мислам дека е ова уште еден обид Владата да протурка некој закон за кој воопшто нема потреба да се брза.

Во самото објаснување овој закон е донесен на седница на Влада на 10 мај, а она што е доставено до нас пратениците стои дека е испратен до пратениците на 13 мај како еден од оние закони кој не е ниту сложен ниту обемен и да се донесе по итна постапка.

Владата кажува дека согласно член 152 став 1 од Деловникот на Собранието на Република Македонија и по однос на Предлогот на овој закон се предлага да се расправа на истата седница на Собранието.

Основната и голема причина која ја наведува Владата во оваа ситуација е Самитот на НАТО во Истанбул јули 2004 година. Јас мислам дека со националната концепција за безбедност и одбрана на Република Македонија која ни беше доставена од Владата во која имаме приоритетни задачи од повеќе области кои треба да се исполнат пред било какво наше приближување до Европската Унија и НАТО пактот ако овој закон го извадиме од контекст апсолутно нема ништо да постигнеме што ќе видиме многу скоро во она што значи национална концепција кај одредени точки, насоки кои Владата ги има зацртано сама за себе и по кои ќе треба да работи за да можеме да стигнеме и бидеме некој фактор кој ќе одлучува или барем ќе биде блиску за прием во НАТО пактот.

Но, од друга страна ваквиот закон може многу работи да усложни. Ако не се направи контрола врз истиот да значи вовед во диктатура и тоа воена во Република Македонија. Можеби овие зборови во прв момент ќе прозвучат сензационалистички, но верувајте ми оној што имал можност да го погледа и анализира законот ќе дојде до истиот заклучок дека секоја Влада, ако сака, а не гледам причина да не сака, може да го злоупотреби овој закон и тоа да изгледа сосема нормално.

Значи, како прво, би посакал и од министерот би побарал, доколку е можно, овој закон да се разгледува во две фази, да биде донесен со консензус, да се разговара и вклучи опозицијата и крајниот резултат да биде заеднички со пронаоѓање начини за контрола на се она што може да го прави Владата од страна на Парламентот, а посебно дали тоа ќе биде некоја комисија, опозицијата во Парламентот да ја има контролата врз сето ова што понатаму ќе видиме што значи како закон.

Моите генерални забелешки по однос на законот, пред да преминам на анализа на истиот, се: мислам дека нема уставна основа за учество на Армијата на Република Македонија во справување со кризи, дали тоа ќе значи промена на

Уставот, уште поголема забелешка е во врска со Собранието на Република Македонија и неговото учество во овој закон. Има многу нелогичности кога функционери од постојната влада можеа да побараат оценка на кризна состојба или да донесат своја оценка за таква ситуација, а Собранието може да побара извештај за нешто што е веќе завршено.

Во однос на координацијата на дејствување на контраразузнавачките служби, ваква забелешка беше упатена до екс министерот Костов, сегашниот мандатар на новата влада, еве го направивме и премиер, но колку ги разреши овие работи сеуште не функционираат доста работи и мислам дека многу скоро таа координација треба да функционира беспрекорно затоа што и во самата анализа на концепцијата се кажува дека ни претстојат премногу проблеми, ни претстои многу работа за да можеме да стигнеме до она што значи контрола на ситуацијата.

Исто моја забелешка допрецизирање на надлежностите на претседателот на Владата и државата, што во моментот воопшто не е битно, но во друга констелација на политички односи ќе се има големи проблеми какви што имаше СДСМ со починатиот граѓанин, потоа претседател Борис Трајковски.

Трета и последна причина, а можеби и прва причина се големиот број подзаконски акти дури 15 члена од 55 колку ги има законот каде ќе треба да се донесат многу вакви подзаконски акти кои треба да го направат законот спроведлив. Затоа сето ова брзање и носење на овој закон во една фаза апсолутно нема да донесе никаков резултат, може да останат многу работи настрана така што мислам дека ќе треба сите заедно многу повеќе да работиме и да донесеме еден закон кој во никој случај не ќе може да биде злоупотребен.

Пред да преминам на она што беше Предлог закон за управување со кризи, Националната концепција за безбедност и одбрана која ја имаше доставено Владата на Република Македонија од тогашниот премиер Бранко Црвенковски, мислам дека како концепција во многу ситуации е повеќе декларативна и барем за мене не се совпаѓа со она што значи реалност во Република Македонија и тие витални интереси кои значат за Република Македонија живот и опостојување, ќе треба многу повеќе да поработиме сите заедно и да постигнеме некои нормативи и мерки кои ќе не приближат до реалните европски иницијативи.

Би сакал да почнам со трајниот интерес на Република Македонија, тоа е точката 7 каде неколку ставови декларативно се многу добри, но од друга страна во моменталната ситуација апсолутно не соодветствуваат.

Значи економски развој заснован врз принципите на пазарната економија, приватна сопственост, постојано унапредување на животниот стандард и квалитет на живеење како и заштита на виталната инфраструктура и ресурси на Република Македонија. Токму овој дел постојаното унапредување на животниот стандард и квалитет на живеење и ова што во моментот се случува во Република Македонија е причина што може да предизвика и да донесе вакви кризни ситуации, што понатаму ќе се покаже.

Понатаму, заштита и унапредување на демократските односи на правната држава, политички плурализам, парламентарна демократија, поделба на власта, демократски и фер избори, владеење на правото, доследно почитување на човековите права и слободи како и правата и слободите на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници, постојано унапредување и одржување на вкупната внатрешна безбедност на општеството и на државата.

Токму по сите овие принципи кои се наведени тука има преголем број на забелешки, посебно последните претседателски избори, ја гледаме парламентарната демократија, мислам дека голем дел од моите колеги пратеници од позицијата не го заслужија она што нивниот координатор неки го изјави, но во секоја случај мислам дека треба да се внимава многу повеќе за да можеме да стигнеме точно до правната држава, затоа што ова што го нуди Владата на Република Македонија, овој нов закон можеби во Европската Унија функционира и ќе делува како еден европски модерен закон, но во нашата држава во оваа констелација на политичките односи може да претставува голем проблем.

Понатаму, говориме дека ситуацијата во Југоисточна Европа вклучувајќи ја Јадранската иницијатива во која е Република Македонија, но во точка 16 говориме за големи закани политички екстремизам, екстреман национализам, верска и расна нетрпеливост што заедно со постоењето на слаби држави институции, непостоење на владеењето на правото во некои држави и региони во кои ние спаѓаме се основа за висок степен на кризи. Посебна закана е за извор на нестабилност е присуството на огромни количини на илегално оружја на што не е имуна ни Република Македонија. Сите заедно како Парламент и Влада два пати до сега се обидовме и кажувавме дека постигнавме успешна акција на разоружување кое ќе може да ни овозможи натамошен безбеден развој на Република Македонија и огромен број од тоа оружје е веќе одземено и дека не претсатвува никаква закана за граѓаните на Република Македонија.

Очигледно реалноста покажува нешто друго, таквите пукотници продолжуваат секаде низ Република Македонија.

Понатаму, говориме за вработувањето, што е рака рана моментално и јас посакувам Владата што поскоро да изнајде решенија за овој голем егзистенцијален проблем за нашите граѓани значи 400.000 невработени значи една потенцијална маса незадоволна од системот од државата која не им нуди ништо и повторно еден момент кој може да претставува голем проблем.

Понатаму, во безбедносните можности говориме за достигнување на правична и соодветна застапеност на сите етнички заедници во органите на државната власт и јавната администрација посебно во безбедносните структури.

Јас го кажав своето мислење, мислам дека квалитетот е тој што треба да одлучува во однос на сето ова, значи добро истренирани луѓе кои си ја знаат својата работа и кои ќе гарантираат безбедност во Република Македонија.

Понатаму, има уште еден став каде имаме доизградување на јавната администрација како сервис на граѓаните со висока професионалност, политичка неутралност, компетентност и ефикасност.

Во овие две години сведоци сме дека од ова многу малку се реализира, напротив, многу граѓани поради својата политичка ненеутралност или барем така се забележани, ја изгубија својата работа, понатаму тој систем на репресии продолжува, значи многу тешко ќе може некој да ја свати јавната администрација како дел од нешто што значи политички развој на натамошниот развој на Република Македонија и тоа е уште еден голем проблем кој ќе ни претставува понатаму без разрешница да можеме да ја спроведеме оваа акција и овој закон за управување со кризи.

Во точка 24 се ризиците и опасности по безбедноста на Република Македонија, тука кажуваме многу работи со кои сигурно се согласувам, една од нив е поседувањето на големите количини на илегално оружје, понатаму активностите на странските специјални служби насочени кон влошување на безбедносната состојба, а со тоа забавување на демократските и интегративните процеси особено оние кон НАТО и ЕУ.

Јас мислам дека овие странски специјални служби кои се насочени кон нашата држава ќе треба многу повеќе координација меѓу нашите служби и реална и правична проценка за она што значи натамошна работа и успешност во работењето на тие единици.

Нешто што ми остави впечаток е во точката 36 каде стои грижа за заштита и перманентно подигање на слободите и правата на припадниците на македонскиот народ кој живеат во соседните земји и регионот се составен дел на овие односи и од посебен интерес за Република Македонија. Дали е ова така, јас чисто се сомневам и изразувам голем сомнеж, мислам дека воопшто не е така, затоа што ова беше како член од Уставот на Република Македонија избришано, се скрати правото во добивањето на државјанство за овие наши граѓани од соседните земји - наши сонародници, а сеуште нема прочитано никаде дека е во план да се одржи некој семакедонски конгрес во Солун, како што има најави за одржување на нешто слично кај нас. Мислам дека лично мене ако ме прашувате јас сум токму за оваа точка и заложбата на Владата би требало да биде во таа насока.

Понатаму точка 41 одржување на макроекономската стабилност и изградување на механизми и предуслови за подобрување на законската регулатива за гаранции и влез на странски капитал, редукција на јавната потрошувачка, перманентно зголемување на производството, извозот, вработеноста и животниот стандард на граѓаните се од пресудно значење за развојот на Република Македонија и подобрување на нејзината вкупна безбедност.

Гледајќи ја моменталната состојба за макроекономската стабилност не можеме да зборуваме веќе четврти месец со ред имаме голем пад на производството, од друга страна она што го говоревме за влез на странскиот капитал веќе од октомври имаме донесено закон кој еве јуни месец сеуште нема формирано апсолутно ништо агенција која ќе го овозможи сето ова, дека имаме перманентно зголемување на производство, јас кажав само и понатаму затворање на фирми и бркање работници од работа, а за животниот стандард мислам дека сме многу далеку од ЕУ, уште повеќе од НАТО.

Мислам дека ова се големи проблеми кои ќе сакаат многу повеќе ангажман најмалку од Министерството за одбрана, значи вклучување на цела Влада и дејствување.

Во точката 44 - политика на внатрешна безбедност неопходно е усогласено и координирано дејствувањето на законодавната и извршната власт во функција на остварување на политиката на внатрешната безбедност, континуиран напредок на демократските процеси.

Токму со овој закон едноставно го елиминирате затоа што се елиминира Собранието, а во овој закон кажуваме како законодавен дом ова Собрание треба и понатаму да работи и да донесува закони, а не да биде само орган кој ќе гласа, кој,

како што ни кажа идниот премиер, дека зеленото копче е за за , црвеното е за против, а жолтото не треба ни да го употребуваме.

Мислам дека тука има доста луѓе што можат да мислат, што можат и да одлучат затоа да ги оставиме пратениците да си ја работат својата работа.

Последното е во политиката на заштита на животната средина каде кажуваме дека најчести причини за уништување на животната средина, покрај постоењето на многу стопански капацитети со валкана технологија е човековата небрижност, но пред некој ден тука од пратениците од позицијата слушнахме дека се се пере само зборовите не, значи ова како политика на заштита на животната средина не мора толку сериозно да го сватиме.

Од сите овие 55 членови кои беа предложени во Законот за управување со кризи, дефинирани се 3 главни субјекти кои ќе значат реализација на овој закон за управување со кризи, тоа е управувачкиот комитет, групата за проценка и центарот за управување со кризи.

Сите нивни функции, испреплетување и координација ќе ги видиме понатаму, јас би започнал со член 2 и тоа став 2 каде се вклучува во согласност со овој закон во системот за управување со кризи, може да учествува и Армијата на Република Македонија во натамошниот текст - Армија.

Значи, генералната забелешка и ова во членот 2, мислам дека Армијата ни според Уставот, не може ова да го прави, бидејќи или ќе треба да го менуваме Уставот, или пак да резимираме што е тоа што Армијата може да си искористи, затоа што може да постојат такви злоупотреби и тоа е факт.

Членот 2 став 4, граѓаните, Здружението на граѓани, невладини организации, медиумите и другите правни субјекти можат да учествуваат во областа на управувањето со кризи и тоа доброволно, но во согласност и на начин и постапка пропишана од носителите на системот. Мислам дека ова доброволно апсолутно е исклучено, ако има криза, ако има нешто што значи дејствување во државата, тогаш апсолутно треба сите добро да знаеме и нема доброволно и тогаш ќе треба да се случи не Здружение на граѓани, невладини организации да учествуваат доброволно. Каде ќе учествуваат и што, мислам дека тоа е многу недефинирано.

Членот 3 кој го претставува поимникот, мислам дека, односно би сакал да се задржам само на три од овие сите поими кои што се обидува министерот и Владата на Република Македонија да ни ги објасни и каде можат да се најдат тие злоупотреби потоа. Безбедност на Република Македонија е било кое и било какво загрозување од ризици и опасности по животот и здравјето на луѓето на нивниот

имот и нивните материјални добра. На имотот и материјални добра на сите субјекти од член 2 на овој закон, вклучувајќи и загрозување на стабилноста, функционирање и континуитет на државата, нејзините интереси и поредокот, во обем и степен понизок од воена и вонредна состојба утврдени согласно Уставот на Република Македонија.

Сега би запрашал што ова точно ќе значи и кој ќе може секој ова да го процени, дали е токму така, дали е под состојба понизок од воена и вонредна состојба. Доаѓајќи денеска кон Скопје, огромни полициски специјални сили беа на пат кон Битола, сигурно е дека и сега се случуваат работи во “Лозар”. Владата на Република Македонија е во оставка, министерот за внатрешни работи го нема, претходно 14 пати се водеше постапката, така што пред некој ден е извршена. Сега неznam кој командува со тие луѓе, кој ги носи таму и кој може да им каже уште денес дека има степен на опасност, меѓутоа се собрани 5.000 - 10.000 луѓе и да ја покренеме Армијата во заштита на уставниот и државниот поредок и интересите на поредокот. Значи, тука тотално недефинирани работи, кои што може секој да ги толкува како што ќе сака во дадениот момент.

Понатаму, има позиција 2, ризици и опасности. Можни манифестации на екстрмен национализам, расна и верска нетрпеливост, облици и активности сврзани со меѓународен тероризам, организиран криминал, нелегална миграција со дрога и оружје, со луѓе и стратешки материјали со двојна употреба. Сето ова ќе биде добро, но она што го кажав лошата варијанта е претпоставките некој да биде во сето ова, корупција, урбан тероризам, работење на овој криминал и едноставно, кризната група да донесе некој заклучок од одреден број на луѓе, или цела група на луѓе, партија или неznam што треба да се прати, поради тоа што ќе претставува опасност од безбедноста на поредокот.

Кризна ситуација е состојба предизвикана од ризици и опасности кои ја загрозуваат безбедноста на Република Македонија со употреба на насилни средства и методи и масовно насилство, за чие спречување на настанувањето, или справувањето е потребна употреба на ресурси од повеќе органи на извршната власт и чие постоење е утврдено од надлежно тело, согласно овој закон.

Значи, во случајот апсолутно е недефинирано, насилни средства и методи, можат да се појават на демонстрации, може да се појават на штрајк и во таа ситуација, како што е кризна ситуација, апсолутно може се да биде употребено од ресурсите кои што ги има државата, за да се обезбеди правниот поредок. Мислам

дека такви работи без разлика на се, не ќе може и не би требало да бидат употребени.

Во членот 6 кажуваме за управувачкиот комитет. Управувачкиот комитет е тело на Владата на Република Македонија, кој што ќе раководи со ситемот на управување со кризи. Со Управувачкиот комитет раководи претседателот на Владата на Република Македонија, а во него членуваат министрите за внатрешни работи, здравство, транспорт и врски, одбрана, надворешни работи, како и раководителот кој ќе раководи со групата за процена. Член на Управувачкиот комитет е и овластен претставник на претседателот на Република Македонија кој тој ќе го определи.

Јас мислам дека во оваа ситуација, апсолутно Собранието на Република Македонија не го гледам во овој Управувачки комитет. Ако ние сме Собрание кое што заседава и нон стоп заседава, така да тука бил вклучуван и претседателот на Собранието на Република Македонија, апсолутно не се согласувам со ваквиот состав на овој Управувачки комитет, затоа што на овие пратеници тука и тие да донесат закон, или да го одобрат сето ова за да може да функционира. Меѓутоа, толку, после тоа настапува Владата, кое што понатаму одлучува за се што треба да одлучи и на крајот ќе се обиде да ни даде ако некој побара од нас извештај, да видиме до каде е стигнато сето ова.

Понатаму, во членот 7, тука веќе влегува и Собранието на Република Македонија за кое што кажуваме за активностите на Владата на Република Македонија има обврска да го известува Собранието на Република Македонија и претседателот на Република Македонија. Собранието на Република Македонија во секое време може да побара извештај за состојбата во областа со управување на кризи. Значи, ние можеме да побараме извештај. Кога ќе го добиеме извештајот, како што се случувало многу пати до сега, тоа зависи од Владата на Република Македонија или зафатеноста во тие моменти кои што се работи за кризна ситуација, многу тешко ќе добиеме извештај, значи ќе остане така. И велите дека предлог за утврдување на кризна ситуација може да даде секој функционер што раководи со орган на државната власт, секој член на Управувачкиот комитет, раководител на групата на процена и директорот на Центарот за управување со кризи. Само не може Собранието на Република Македонија. Значи, функционер што раководи со орган на државната власт тоа може да го даде или да го побара, Собранието на Република Македонија апсолутно тука го нема. Мислам дека сето ова не држи место и не е во ред.

Членот 8 со донесување на одлука од член 7 став 2 од овој Закон, одлуките, насоките, препораките, и другите мерки и активности на Управувачкиот комитет се задолжителни за сите носители, извршители и учесници во системот за управување со кризи, во согласност и во рамките на нивната надлежност, пропишани со Уставот, законите и другите прописи на Република Македонија. Значи, со ова вие го преземате раководењето во државата и она што го кажавме е еден вид, кога ќе ја вклучите и Армијата, чиста воена диктатура. Каде ќе биде тоа, да помогне Господ.

Во членот 9, повторно имаме групата за процена е составена од раководители и заменици на раководители на јавната и на државната безбедност на Република Македонија која што во некои држави сигурно е најдвор од државната власт, дека овие се професионални организации кои функционираат меѓу себе. Кај нив немаме таква институција. Значи, во оваа група за процени ќе раководи лице кое ќе го определи претседателот на Владата на Република Македонија. Значи, ова е втора власт која ќе може на некој начин да биде и покритие или почеток, или иницијативен фактор, за да може да се донесе определена одлука за да имаме кризна ситуација.

Во членот 10, своите анализи, препораки и заклучоци, групата за процена ги доставува до претседателот на Владата на Република Македонија и до претседателот на Република Македонија. Претседателот на Владата на Република Македонија по потреба и по проценка ги доставува и до другите функционери кои раководат со органите на државната власт. Повторно претседателот на Собранието на Република Македонија го нема во овој член, го нема ни Собранието на Република Македонија и сега треба да веруваме на добрите намери и добрите зборови.

Понатаму во членот 16 Центарот за управување со кризи, директорот на Центарот за управување со кризи е цивилно лице, кое го именува Владата на Република Македонија. Владата на Република Македонија го именува и заменикот на Центарот за управување со кризи и апсолутно, се затвора овој круг од трите фактори кои што треба да ја спроведат, односно да го спроведат овој закон за управување со кризи. Јас сакам да му верувам и му верувам на министерот Бучковски, на министерот за одбрана, но ова го читам што е доставено до мене и јас го толкувам така. Можеби има објаснување, можеби нема да се случи никогаш и не би посакал ниедна власт не оваа, не било која да го употреби, а уште повеќе да го злоупотреби сето ова. Но во секој случај кога се носи еден ваков закон после тоа сите ќе бидеме одговорни, затоа заедно ќе го донесеме и ќе се повикуваме на

Собранието на Република Македонија. Значи, тука понатаму во тој Центар за управување со кризи се формираат и регионални центри за управување, што понатаму ќе видиме што значи.

Во членот 18 имам една дилема, не ми е многу јасно, мислам дека министерот ќе одговори во организацијата и систематизацијата на Центарот за управување со кризи, има работни места со вработени лица и работни места кои ги извршуваат лица упатени од органите утврдени во членот 16, став 1 на овој Закон. Сега кои ќе бидат тие лица или каков ќе биде правилникот и организацијата и систематизацијата на овој член, согласност ќе даде Владата на Република Македонија. Мислам дека ова требаше на некој начин да биде дефинирано, да го имаме предвид, за да можеме да изнесеме свој став, што од сето ова.

Во членот 21 се зборува за финансиските средства, за реализација на активностите од став 3 на овој член, се обезбедуваат од средствата определени од Буџетот на Република Македонија за Центарот за управување со кризи. Мислам дека е тоа дефинирано дека истите средства не знам како ќе биде, дали секоја година, ние ќе бидеме во ситуација да имаме иста ситуација, дали ќе има криза, нема да има криза и сето тоа ќе повлекува, или нема да повлекува одговорност и повеќе средства.

Дискутабилен член, барем за мене или апсолутно не држечки е членот 26. Работните места на определени должности на работниците од постојниот состав на Центарот за управување со кризи, на кои тежината на работата и посебните услови од кои тие се вршат, битно влијаат врз намалување на работната способност, со уредба ги определува Владата на Република Македонија. Платата на работниците од став 1 на овој член е поголема најмногу до 30% од заработката на другите работници со соодветни квалификации. Јас мислам дека во нашата држава има многу такви работници кои што имаат и преголема тежина на својата работа, имаат професионални заболувања, работат во несоодветни услови, но мислам дека многу тешко Владата на Република Македонија изнаоѓа начин да добијат бенефициран стаж и да добијат зголемување на нивните плати, во однос на се' останато што значи нормално и тие се задоволни и со минимални финансиски средства, да не кажам за гола егзистенција. Мислам дека ваквиот начин уште во старт ќе донесе проблеми.

Друг проблем кој се јавува со овој закон е членот 32 став 4, во кој што се кажува: "Координацијата, одлуките, насоките и другите мерки и активности на

операцијата, за која се бара употребата на Армијата, ги врши полицијата. Единиците на Армијата непосредно командуваат нивните старешини.”

Јас како министер за одбрана и она што го слушав од вас и она што го презентирате дека специјалните единици на Армијата се доволно добро обучени, можеби подобро и од полициските единици, мислам дека со о овој став едноставно не би се согласил, затоа што таа команда, полицијата апсолутно не е во ред ви го кажав и овој проблем што доаѓајќи накај Скопје, го видов, мислам дека сето тоа може да носи многу несакани последици.

Понатаму, членот 44. Членот 44 покажува цела работа на она што треба да функционираат овие три центри. Значи, би имале процена како работна верзија ја изработува Центарот за управување со кризи и ја доставува на разгледување до групата за проценка. Процената ја разгледува групата за проценка и ја доставува до Управувачкиот комитет. Процената ја утврдува Управувачкиот комитет и ја доставува до Владата на Република Македонија и процената ја донесува Владата на Република Македонија.

Мислам дека со сите овие работи и сите овие групации кои што ги слушнавме до сега во сите е само Владата на Република Македонија и ова може да се работи само проформа. Апсолутно не гледам никаква разлика меѓу едниот и другиот комитет каде што Владата на Република Македонија ги има поставено луѓето, оние што треба да раководат и оние што функционираат и тука апсолутно, не гледам причина тројно и четвороструко некој да ја донесе проценката и повторно тоа да се враќа назад.

Членот 46, проговорив пред малку за финансиските средства кои што треба да се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија. Овие финансиски средства исто треба да ги фатат и единиците на локална самоуправа за потребите на системот за управување со кризи и се обезбедуваат од нивните средства во согласност со закон и од средства на Република Македонија. Трговските друштва, јавните претпријатија, установи и служби од посебно значење за системот со управување со кризи, обезбедуваат од сопствени средства и од средства на Република Македонија. Сега трговските друштва да обезбедуваат од сопствени средства и од средствата на Република Македонија, колкави се тие средства, колку ќе бидат, како ќе бидат, мислам тука ништо не е дефинирано и останува да добиеме прав одговор, затоа што Буџетот се прави пред почетокот на годината. Дали ќе оставиме во Буџетот резервни средства, кои што во дадениот момент ќе бидат употребени или не, треба да кажете вие.

И на крајот, во предоните и завршните одредби го гледаме формирањето на постојниот центар за управување со кризи, каде што многу јасно се кажува, заради поголема ефикасност, обезбедување на услови за работа и инфраструктурни капацитети кон Центарот за управување со кризи, се припојуваат постојниот персонал, инфраструктурата и опремата на Републичкиот центар за известување, службата за набљудување и центрите за известување на целата територија на Република Македонија, кои сега се во надлежност на Министерството за одбрана. Заради заштита на тајноста на податоците информациите кон Центарот за управување со кризи се припојува и дел од вработените лица и опрема за криптозаштита кои сега се во надлежност на Министерството за одбрана. Значи, Министерството за одбрана се префрла едноставно во овој Центар за управување со кризи и вработените добиваат нови ситуации, подзаконските акти кои што треба да се донесат, ги имате доставено, тие се на 15 члена од вкупно 55 кои ги има законот. Кога ќе се стигне да се направат сите овие не би сакал сега да ги презентирам да ги слушне македонската јавност, бидејќи се скоро цела страница и би требало многу работи за ова да се донесе, за да може законот за профункционира.

Јас ги поставив моите дилеми, се надевам дека апсолутно некој нема да помисли да направи злоупотреба, но ние како пратеници овде сме да го донесеме законот, одговорноста е наша и затоа сакам со малку поголемо внимание сите пратеници да обрнат внимание на овој закон при донесувањето. Мислам дека постои начин министерот да го донесе овој закон во две фази, да се разговара и со опозицијата и да се најдат правични и реални основи да може да биде донесен.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

За збор се јави министерот за одбрана, повелете г. Бучковски.

ВЛАДО БУЧКОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувни пратеници,

Дозволете ми накусо да се осврнам на забелешките кои дојдоа од неколку пратеници и да се обидам да направам една куса ретроспектива, која на почетокот, образложувајќи ги причините зошто сметаме дека треба да се донесе овој закон, ги кажав.

Уште еднаш би сакал да повторам дека потребата од донесување на ваков законски проект датира од 8 мај 2002 година, кога се започнати почетните активности во Министерството за одбрана и со заклучок на Владата, е формиран експертски тим кој треба да работи на законот. По промената на власта продолжено е работењето на овој законски текст и на 3.03.2003 година почнува да се доставува Нацртот на законот до релевантни стручни институции, како што е Институтот за одбрана, Филозофскиот факултет, Воената академија итн. Организирани се средби со поранешните министри за одбрана и поранешни началници на Генералштабот, организирана е јавна дебата на која учествуваа повеќе експерти и претставници на Комисијата за одбрана и безбеднос, за да во меѓувреме сите овие дадат свои забелешки на законскиот текст кои беа вградувани.

Но затоа што имаше многу искажани тешки квалификации околу искрените намери на Владата, тоа го навестив и затоа го споменав пратеникот Мавровски во еден неформален разговор дека за вакви проекти е неопходно да се има консензус бидејќи прашањата од одбраната и безбедноста не се само прашања на оваа Влада и овој Парламент.

Во духот на искрените намери кои ги има Владата, јас сум подготвен и тоа ќе го направам, на денешнава седница на Парламентот да го разгледуваме само Предлогот за донесување на закон, за да ве уверам и да ви дадам можност за активно да учествувате во втората фаза. Имаше многу дилеми дали законот го испраќаме по итна постапка. Не го испраќаме по итна постапка, го испративме по скратена постапка, затоа што Владата го разгледа во февруари оваа година на своја седница законскиот текст кој сега го имате. Заради познатите околности, трагичната смрт на претседателот Трајковски и вонредните претседателски избори се наоѓа дури денес на разгледување и не би сакал да се шпекулира со било што околу намерите на предлагачот на овој закон.

Затоа, почитуван претседателе, како претставник на Владата предлагам да се повлече Предлогот на законот и на оваа седница денес да го разгледуваме само Предлогот за донесување на закон за управување со кризи.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Да сумирам. Значи, Предлогот на законот е повлечен, ние сме сега во прва фаза и дискутираме само по Предлогот, односно по потребата да се носи ваков закон.

Во таа смисла, господинот Мавровски не знаеше и дискутираше пред да се искаже овој предлог на предлагачот, па ги анализираше сите членови.

Би молел сега да се задржиме на генералните недостатоци или предности на овој закон, а во втората фаза ќе имаме време амандмански и поинаку да интервенираме, таквите анализи на членовите да ги оставиме за подоцна. Тоа е мојата сугестија за да одиме побрзо.

Инаку, ние ја завршивме првата фаза околу потребата за донесување.

Дали сакате контра реплика? (Не).

Тогаш има збор господинот Трајановски, а нека се подготви пратеникот Ѓорѓи Трендафилов.

КОЦЕ ТРАЈАНОВСКИ:

Благодарам, претседателе,

Би сакал да го кажам своето мислење во врска со Предлогот за донесување на овој закон. Го поздравувам предлогот на министерот да се повлече Предлогот на законот и да се расправа само за потребата од донесување на овој закон.

Инаку, причините поради кои се предлага овој закон се неспорни. Во нашата законска регулатива воопшто не е регулиран начинот на проценување на состојбите, разузнавањето, координацијата и ефикасната употреба на ресурсите во случај кога имаме кризи. Сите знаеме дека во секоја земја во одредени услови се јавуваат кризи и другите земји претежно го имаат уредено ова прашање со закон и би потенцирал, со Устав, така што и ние како Република Македонија како самостојна држава би требало да го регулираме. Кажа министерот дека сето ова почна со претходната Влада и има некој континуитет во донесувањето на овој закон. Меѓутоа, нашите забелешки ќе ги кажам подоцна и ќе кажам дека сепак има одредени забелешки од експертски тимови и експерти кои работат на оваа проблематика во Република Македонија.

Исто така, би кажал дека овој закон на некој начин е последица од Националната концепција за безбедност и одбрана донесена во 2003 година. Во таа концепција уште тогаш се предвиде управувачки комитет, група за проценка и Центар за управување со кризи, така што неспорна е потребата од донесувањето на овој закон.

Што е тоа што е спорно во овој закон?

Колегата Мавровски, а еве и јас ќе се осврнам на нашите забелешки како опозиција и пратеници од опозицијата што ги имаме во смисла на содржината на

законот, односно она што се предвидува со донесувањето на овој закон. Значи, независно од потребата за донесување на закон, треба малку да дискутираме и за тоа што се предлага во содржината на тој закон.

Исто така, малку ни беше необично зошто овој закон се донесува по скратена постапка, со оглед на тоа што неговото изготвување и донесување се прави веќе две години, така што можеше да оди во една нормална постапка. Можеби е поради Самитот во Истанбул и тоа би го разбрал како причина, меѓутоа, во тој случај не би требало не да се злоупотреби туку би рекол да се направи некој привид при донесувањето на овој закон со вметнувањето на некои одредби на овој закон кои навистина ќе ги надминат и уставните ингеренции кои се предвидени за одредени субјекти во државните органи.

Нашите главни забелешки се следните:

Во законот за управување со кризи, гледан во претходната верзија и во оваа, јасно може да се забележи еден проблем од уставна природа, а тоа е всушност во доменот на функциите на Армијата. Ова прашање е поврзано со дефиницијата за задачите на вооружените сили.

Во Уставот, во членот 122 и 123, стриктно пишува “Вооружените сили на Република Македонија го штитат територијалниот интегритет и независноста на Република Македонија”. Што значи ова? Ова значи дека се работи за затворена дефиниција и точно определена дефиниција. Доколку тука се направи една дигресија, може да се види дека вака тесно поставена дефиниција на вооружените сили, со донесувањето на Уставот од 1992 година, беше пред се заради недавање можност Армијата да се вклучува во внатрешно политички настани. Како и да е, може да се заклучи дека оваа формулација е доста рестриктивна и не овозможува ангажирање на Армијата во настани, било да се случуваат во земјата или надвор, кои не ја загрозуваат независноста или интегритетот на државата.

Тука може да се лоцира еден проблем на самиот закон. Независно од тоа дали се чини дека законот може да е рационален, односно прагматично решение за решавање на одредени кризни состојби кои можат да настанат и за кои во други земји постои можност за ангажирање на нивните армии, меѓутоа, таму каде што во тие земји во нивните услови тоа е дозволено. Значи, би требало да се бара промена на Уставот, односно предлагачот на законот да се упати уставно да го дополни доменот на ангажирање на Армијата, за да може во Законот за кризи да биде прецизирано таму каде што ќе биде употребено. Тоа е подобро отколку да се игнорира оваа рестриктивна норма и да се прифати како принцип на рационалност

на она што може да се случи во Република Македонија и дека како одговор на тоа Армијата треба да се употреби во такви внатрешни кризи. Имено, надвор од Уставот, навистина, кога во одредени ситуации може во државата да дојде во прашање настан од било која природа, кој не е насочен кон дезинтеграција на државата и нарушување на независноста, меѓутоа, настан за кој може да се почувствува дека станува вовед или процедура за девастација на државата, нејзино распаѓање, губење на сувереноста и слично. Меѓутоа, во таков случај, кога сите држави ја употребуваат Армијата, сепак е подобро тоа да биде уставно засновано, значи уставно регулирано, отколку да се премолчи овој факт и да се прифати таа аргументација, бидејќи во тој случај од операционализација на Армијата ќе се виде дека таа може да се употреби, според овој закон, и во ситуации кога Владата ќе процени и ќе одлучи дека таа треба да се употреби. Актот на самата употреба, односно нејзината крајна одлука ја дава претседателот на државата. Така е предвидено со овој Предлог за донесување на закон.

Во глобала овие односи се коректно поставени, но проблемот се состои во тоа, доколку се прифати овој закон без да се оспори уставноста на тој сегмент, односно во доменот на употреба на Армијата, тогаш практично доаѓаме до состојба каде Армијата може да се употреби во меѓу партиски пресметки, тогаш кога некоја армија поведува, на пример, социјална или политичка демонстрација, која не мора да биде насилна и не може да биде насилна и не мора да ја руши државата односно која може само во континуитет да трае подолго, а Владата да почувствува дека е загрозна и тука, доколку изврши промена на тези дека Владата е загрозна, тогаш и државата е загрозна, да повика на различни начини на употреба на Армијата, при што ние како држава влегуваме во една волонтаристичка потреба на Армијата што нема уставна основа. Значи, се работи за еден многу опасен момент, кога со овој закон ќе се овозможи употреба на Армијата.

Затоа, сепак е подобро да се инсистира на уставно дополнување на доменот кој би се однесувал и на ситуации кога е очигледно дека е можно да дојде до распад на државата и до негирање на нејзината сувереност. Така, доколку се јави некоја организација која покажува поголема способност, на пример, да се проблематизира државноста и нејзината независност, меѓутоа, во состојби кога се појавува организација која ја уништува институционалната државна структура, односно е загрозна сувереноста на државата или нејзината супремација над која и да е друга сила или организација, можна е и оправдана употреба на Армијата, но во тој случај мора најпрво да постои уставен домен.

Тоа би била нашата забелешка околу уставниот основ за употреба на Армијата онака како што е регулирано или се предлага да се регулира со овој закон за кризи.

Другата наша забелешка би била во доменот на Собранието на Република Македонија. Би требало да се обрне внимание, а тоа е дека оценката на Владата би требало да оди на ратификација пред Собранието на Република Македонија. Сепак, треба да постои една собраниска дистанца. Но доколку станува збор само за криза предизвикана од политички причини, а не и за елементарна криза, хуманитарна, поплава итн, во такви случаи треба само Владата да решава доколку се работи за нешто такво.

Значи, првата работа на која треба да се обрне внимание е уставноста во овој домен, додека втората битна работа е непостоењето во овој закон на собраниска истанца. Ова прашање, односно поставување на Собранието во оваа функција на управување со кризи би требало да биде резервирано за одлуки со кои се решаваат кризи од политичка природа. Такви би биле: меѓунационални сукоби, социјално политички сукоби од големи размери, каде последиците од кризата според нивото и карактерот ќе се регулираат како домен во кој може да биде употребена Армијата, меѓутоа, тоа да биде како уставен сегмент. Така, во законот би требало да се стави дека Собранието донесува одлука на предлог на Владата за употреба на сите ресурси, вклучително и Армијата, во случај кога станува збор за политички, социјално политички или пак национално политички сукоб, кој има опасност да ја дестабилизира државата. Тоа практично е нашата втора забелешка, значи за ваков вид на сукоби да мора, а се гледа и во самата дефиниција, претежно се политички, социјално политички, национално политички или чисто политички одлуката за употреба на Армијата да ја донесува Собранието на Република Македонија.

Третата забелешка би била повеќе од аспект на прагматичност или повеќе од аспект на рационалност, односно дали структурата на кризниот менаџмент треба да биде издвоена како посебен орган на Државната управа со свои институции низ целата држава, или пак да биде во состав во едно од постојните министерства, без разлика дали е тоа Министерството за внатрешни работи или пак, како што повеќе би одговарало, во рамките на Министерството за одбрана, како што впрочем тоа е решено и во унгарскиот модел. Тука пред се се работи за прагматично прашање кое е битно да се постави на дневен ред, со што би се спречило евентуално дуплирање на постојните капацитети кои се веќе на располагање, како на пример технички средства, одредени службеници кои работат на набљудување, известување и

слично, односно да не дојде до состојба од нула да се гради еден нов орган, кој во себе ќе ја собира администрацијата и ќе има финансиски и технички проблеми, кои веќе се присутни во другите министерства. Ова е прашање кое треба да биде подложено на една поширока анализа и елаборација од страна на Владата, при што би се согледало што значи овој орган да биде во состав на некое од министерствата што претходно ги посочив.

Значи, по овој закон може да се покренат три прашања.

Значи, доколку се смета овој закон и решенијата во него да имаат уставен основ, потоа Собранието да биде инволвирано во донесувањето на одлуките во областите кои што се погоре посочни, значи, ќе потенцирам, претежно политички, тоа значи Собранието, или Комисијата за одбрана има секогаш контрола врз овие области и да има право да побара извештај во кој ќе биде наведено на кој начин се користат ресурсите при справување со одредени кризи дури и ако се работи за криза од типот на елементарна непогода и сл. Значи, мора да биде стриктно наведено дека Собранието има право на контрола над такво нешто. Значи, Собранието мора да има право на постојана контрола на работата на овој орган, а да донесува одлука во случај на политичка криза.

За другите односи во Законот може да се каже дека се коректно поставени во смисла на целиот концепт кој што е поставен како што е групата за проценка, управувачкиот комитет за кризи кој што предлага одлуки кои што Владата ги носи. Потоа, тука е претседателот на Републиката кој што ја донесува конечната одлука и кој исто така оценува кој сегмент на Армијата со колкава техничка опременост, кои односи, може да се каже дека се релативно добро средени. Меѓутоа, јас би потенцирал дека сепак треба и ингеренциите на претседателот на Републиката треба да бидат децидно разграничени.

Во однос на дефиницијата на кризата, односно што се подразбира под поимот криза, тоа се во глобала социјалните, политичките, националните односи, некои други пореметувања од друга природа, хуманитарни непогоди и катастрофи. Значи, може да се констатира дека се работи за успешна дефиниција на кризата односно дека се дадени рамки во кои се опишани состојбите кои што би можеле да се дефинираат како криза. Инаку, кога зборува за поимот криза треба да се нагласи дека не може да се очекува некоја во поголема мерка прецизна дефиниција, освен доколку се смета дека во дефиницијата има некои елементи каде што би можело да се експлоатира некоја состојба што се прикажува како криза, а всушност тоа не е.

Така на пример кога се работи за воена криза, таа во формално правна смисла не може да настапи се додека Собранието не донесе одлука за таквата состојба, или може да се промени со Уставот дадената друга можност доколку Собранието не може да се состане. Таа состојба ја прогласува претседателот на Републиката, но Собранието на својата прва наредна седница треба да ја верифицира оваа одлука.

Што се однесува до улогата на разузнавачките служби во безбедноста на Република Македонија, и нивната улога во односите кои се дадени со овој закон може да се констатира дека станува збор за поимот коализија на закони. Таа коализија настанува помеѓу овој закон и законот за Агенција за разузнавање. Имено, Законот за Агенција за разузнавање ја има резервирано разузнавачката функција како и военото разузнавање за Агенцијата за разузнавање кога станува збор за стратегиско ниво, или воено политичко разузнавање. Но, сепак, останува фактот дека и во Министерството за внатрешни работи и во Министерството за одбрана имаат толкава моќ наспроти третиот субјект, а тоа е Агенцијата за разузнавање што какви и промени да се усвојат, сепак тие ќе продолжат со својата разузнавачка дејност. Затоа би било пожелно да се расчисти таа состојба на законско ниво со донесување на некој закон кој што би го регулирал разузнавањето и односите меѓу овие три агенции. Значи, тие би требало да се координираат и да се спречат меѓусебни неусогласености меѓу овие агенции.

Кога станува збор за нарушување на територијалниот интегритет кој што од страна на заменик министерот за одбрана на Комисијата за одбрана и безбедност на која што бев и јас присутен е користен како оправдување за користење на Армијата и уставната заснованост на таквиот чекор, значи се обиде заменик министерот да каже дека има и Уставна подлога, може да се каже дека територијалниот интегритет може да настане од надвор кога од надвор влегува сила која што оневозможува функционирање на правниот систем во Република Македонија, или го загрозува суверенитетот на државните органи. Но, дезинтеграцијата може да настане кога внатре на одреден дел од територијата на Република Македонија се прогласи екстериторијалност, т.е. се прогласи неважење на државните закони и државните институции на тој дел од територијата внатре во земјата која што територија нема допир со надворешните граници. Тоа е состојба кога повторно постои нарушување на територијалниот интегритет. Трет начин е доколку постои некоја социјално политичка демонстрација што наеднаш може да добие размери при што претставува закана за државните институции при што не го нарушува територијалниот интегритет на тој начин, туку едноставно негира постоење на државни институции при што

повторно доаѓа до нарушување на територијалниот суверенитет на државата и нејзино нормално функционирање. Овде се работи за трет домен кој што не е ниту нарушување на независност, ниту нарушување на територијалниот интегритет. Ова затоа што територијалниот интегритет се нарушува само со екстериторијалност на сегментот државата над кој што се прогласува престанок на важење на законите и функциите на државата. Според тоа, образложението на заменик министерот за одбрана на Комисијата за одбрана може да се каже дека воопшто не држи и дека се користат сите можни мерки за да може овој закон да помине, зборувам во оној дел во кој што е предвидена употребата на Армијата. Значи, дека ваквото игнорирање на уставната заснованост на овој закон од страна на Владата може да биде доста опасно. Ќе потенцирам, доста опасно затоа што при неговото донесување може да се поведе постапка пред Уставниот суд кој со оглед на својата политичка наклонетост, состав, и интегритет на личностите може да не поведе постапка за оценување на уставноста, за уставната заснованост на овој закон, што значи дека тој закон, т.е. овој закон откако ќе биде донесен ќе почне да функционира со што може да се искористи овој момент за напад во јавноста и во Собранието од страна на опозицијата и функционирањето на еден неуставен закон. Но, тој напад ќе остане само на еден вербален напад со исполнување на никакви цели. Значи, подобро е да се оди на уставно усогласување и на уставно засновање со еден став на пример кој што ќе вели дека, дека вооружените сили на Република Македонија можат по исклучок во согласност со Законот да се употребат и во случај на друг вид на политичка криза која што има капацитет, или носи опасност да девастира, или да го загрози суверенитетот и националното функционирање на државата.

Што се однесува до употребата на специјалните сили на Армијата, значи кога се зборува за употребата на Армијата се мисли на употреба на одредени специјализирани и обучени сили. Ова затоа што постојат две решенија за успешноста на овој закон. Покрај уставната заснованост тука е и можноста за одземање на специјалните сили при употреба на Армијата, а тоа може да го направи претседателот без некои нови законски овластувања, бидејќи тој според законот за одбраната има надлежност да ја пропише формацијата и структурата, видот на единиците, големината, опремата на Армијата на Република Македонија. Тој може од формацијата да исклучи одредени сили. Но, откако ќе ги исклучи, тој мора да ги стави под некоја команда. Во различни земји различни се решенијата под чија команда ќе бидат ставени овие сили. Некаде тие се под команда на Владата, во некои земји овие сили се трансформираат во сили на Министерството за внатрешни

работи, или во некој друг столб за решавање на кризи. Тоа се единствените два начина кои што би биле уставно уредени. Меѓутоа, овде не се предлага ниту првиот, ниту вториот начин, туку се предлага трет кој што доаѓа во судир со Уставот на Република Македонија.

Со амандмани на Владата се вели дека овој закон ќе треба да важи од 1.01.2005 година. Меѓутоа, јас би изразил сомневање, дали до тогаш ќе бидат исполнети сите предуслови за функционирањето, или за ставањето во употреба на овој закон, гледајќи ги сите кадровски предуслови, организациони предуслови и пред се како што е наведено и во образложението донесувањето на повеќе од 20-тина уредби и правилници кои што треба подетално да го уредат спроведувањето на овој закон. Исто така, како што напоменав претходно треба да се разјаснат ингеренциите на претседателот на Република Македонија кој што во овој закон исто така има одредено учество, а тоа не е доволно дефинирано. Исто така, на крајот пак би потенцирал дека сепак иако беше кажано дека експертите биле вклучени, меѓутоа, при доставувањето на овој закон во Собраниска процедура имавме случај, имавме можност да слушнеме експерти од оваа област и на телевизија и во дневниот печат кои што го искажуваат својот став по овој закон и пред се би рекол својата загриженост во делот каде што го регулира употребата на Армијата во справување со кризи. Вака кажано малку по обопштено, значи, ако сакаме покарикирано да кажеме, значи може да настане случај да се употребат и тенкови и било што од специјалните воени сили за справување со штрајкови, со политички демонстрации и сл. и за да нема такви шпекулации би требало со овој закон да биде стриктно тоа регулирано и што е најважно да добие уставен основ.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Само да потсетам, во Деловникот исто така пишува дека дискусиите можат да се приложат кон стенографските белешки кои што ќе се испратат до Владата, бидејќи ова е прва фаза.

За реплика се јави г-динот Зоран Томиќ.

ЗОРАН ТОМИЌ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

Она што би сакал да кажам се однесуваше дел и на излагањето на колегата Спиро Мавровски, меѓутоа тогаш интервенираше министерот Бучковски, и го повлече предлог законот, што значи само зборуваме за потребата од донесување на овој закон и се разбира со сите оние забелешки. Се надевам дека еден од залучоците што вие претседателе ќе го предложите сите стенографски белешки по

оваа многу битна точка по мене од дневниот ред, Владата најсериозно ги разгледа и во еден пречистен текст ни понуди предлог закон. Јас моите забелешки веќе ги искажав на Законодавно-правната комисија. Репликата се однесува на делот од излагањето на почитуваниот колега Коце Трајановски во делот кој се однесува на Собрание на Република Македонија, односно дали овој предложен законски текст се подудара, или има одредени неусогласености со одредени делови на Уставот на Република Македонија. Во таа насока беше и мојата дискусија на Законодавно-правната комисија каде што лично сметам дека во одделни делови и јас навистина се соменвам до скоро и добро е што министерот го направи таквиот исчекор. Меѓутоа, станува збор за една конкретна ситуација ќе бидам директен. Не се согласувам со делот на излагањето од колегата Коце Трајановски кое се однесува, ми се чини дека станува збор за член 125 од Уставот на Република Македонија, а кој зборува за вонредна ситуација. И, можеби, и можеби, повторувам, делот на неговата дискусија се однесува на тоа дали Собранието ќе ја задржи својата ингеренција да по предлог на претседателот на Република Македонија, на Влада на Република Македонија, или од 30 пратеници со двотретинско мнозинство ја прогласи вонредната состојба онака како е регулирана во Уставот на Република Македонија. Мислам дека тука е збрката каде што или недоволно се дефинира поимот во членот 3 хуманитарна итна состојба која е предизвикана од ризици и опасности по безбедноста на Република Македонија, или е предизвикана од елементарни непогоди. Во тој дел мислам дека Собранието ја има таквата надлежност.

КОЦЕ ТРАЈАНОВСКИ:

Јас би сакал да му одговорам на мојот ценет колега Томиќ. Имено, јас не мислев на член 125 од Уставот на Република Македонија, кој што зборува за вонредна состојба, туку реков, во Предлогот на овој закон би требало да се стави дека Собранието донесува одлука не да биде информирано, туку да донесува одлука на Предлог на Владата за употреба на сите ресурси вклучително и Армијата во случај кога станува збор за политички, социјално политички, или пак национално политички сукоб кој што има опасност да ја дестабилизира државата. Тоа би било практично мојата забелешка во смисол на инстанцата, Собраниската инстанца во донесувањето на Одлуката за употреба на Армијата во справувањето со кризи. Значи, само на овој дел.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

За реплика се јави пратеникот Талат Џафери.

ТАЛАТ ЦАФЕРИ:

Благодарам г-дине претседател, сакам да реплицирам на г-динот Трајановски во делот од неговата дискусија каде што става во дилема дефинирање на неколку термини кои што се употребуваат во овој предлог на закон, но истовремено се употребуваат и зборови кои што исто така не се дефинирани никаде, ситуација, или пак политички интерес, национално политички интерес. Тоа се исто така недефинирани поими и заради јавноста добро е да се каже дека не може да се претпостави она што го вели г-динот Трајановски, дека војската, или пак силата може да се употреби во случај на протест, или пак мирни демонстрации на граѓаните, на сето она што мислат дека не е во ред во нивното организирање на граѓаните. Затоа не треба јавноста да се дезинформира со ваквите размислувања, но добро е да се дефинираат нејасните работи. Во Законот се согласувам дека треба да бидат јасни дефиниции околу ова што се однесува до 22 и 23 на кои се повикува г-динот Трајановски треба да се нагласи дека задачите на Армијата во согласност со националната програма за безбедност на Република Македонија во согласност со стратегискиот преглед во втората фаза каде што се опишуваат конкретни обврски на Армијата, интегрираната стратегија за безбедноста на границата и околу границата од Министерството за одбрана префрлувањето на ингерениците кон МВР се рedefинираат ангажирањата, обврските на Армијата и се согласуваме дека Уставот е донесен 1991 година, значи, година кога е донесен концепт врз основа на интересите на народот, значи, во однос на Армијата овој концепт е изменет со националниот концепт за безбедност на Република Македонија. Затоа треба да се рedefинираат сите ангажирања и сите дејствија на Армијата, односно на делот на Армијата, значи, неразбирливо е да се каже дека за состојба на протест, на демонстрации, треба да се употребуваат тенкови. Тоа беше времето од 80-тите години кога тенковите се употребуваа некаде против демонстрантите и мислам дека тоа време е минато. И затоа г-дине Трајановски тоа не може никој повеќе да го каже. Затоа го поддржувам делот од Вашето излагање за рedefинирање на обврските, значи јасно, но, не се согласувам дека Армијата може да се употреби во тие случаи кои што вие ги кажавте.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Г-дине Трајановски имате една минута.

КОЦЕ ТРАЈАНОВСКИ:

Благодарам претседателе.

Би сакал на г-динот Џафери да му објаснам што на него не му е јасно во смисла на мојата дискусија. Тој рече дека неможе да се претпостави при протест или пак при мирни протести дека ќе биде употребена армијата т.е да не ги плашиме граѓаните. Мослам дека тој така кажа во репликата. Сметам дека, г-дине Џафери, народот е веќе исплашен, нема што да го плашиме, туку ние можеме само да го симруваме ако успееме да го смириме, затоа што знаеме какви се убиства се случува во центарот на Скопје при прогонот на луѓе за кои се бараа потерници и тогаш се употребија специјалните сили на МВР, сега ќе бидат употребени специјалните сили на армијата. Независно сакам да кажам дека ние нетреба да веруваме на тоа дека некој ни кажал ветување дека нема да се употребува армијата.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Г-дине Трендафилов, повелете имате збор.

ЃОРГИ ТРЕНДАФИЛОВ:

Претходните дискутантите ги кажаа забелешките на предложениот закон според она што го кажа и министерот за одбрана, предлагачот ќе ретерира, значи, нема да си оди и на донесување на законскиот текст, што е и една добра иницијатива, затоа што вака чувствителен закон кој обработува чувствителна тема во услови кога во Република Македонија во овој момент има една потенцијална социјална експлозија од 400 илјади невработени, од нерешени имотно-правни односи на вработни во веќе приватизирани фирми или било како ќе ги наречеме, но во секој случај таа потенцијална социјална експлозија треба да биде на некаков начин амортизирана со мерки од Владата на Република Македонија, мерки кои нема да одат на санкционирање на нешто такво, туку ше одат да се создадат услови, за да не дојде до такво нешто. Од оние три моменти кои јас сакам да ги издвојам, првиот момент се однесува пред се, на човековите права и е во сферата на политичкиот момент во кој се предлага да се донесе овој закон и се надеваме дека во понатамошната разработка на законскиот текст ќе се најде еден зеднички јазик и дека Собранието со консензуално мнозинство би го донело овој закон.

Конкретно за законот оние останати два моменти се врзани со т.н. занаетчиски работи. Конкретно останува прашањето да се разработи, иако во нашиот одбрамбен систем е разработено прашањето кој командува со т.н.

специјални единици и во Министерството за одбрана и односно АРМ и во Министерството за внатрешни работи. Во Армијата на Република Македонија тоа се волците кои се ангажираат директно со наредба на министерот за одбрана. Во МВР тоа се тигрите кои се ангажирани исто така со наредба на министерот за внатрешни работи. Прашање е дали тоа во крајна линија некои го оспоруваат, затоа што се дозволува на едно цивилно лице да командува со воена или полициска структура, во принцип и нема некои посебни, барем во овие 14 години проблеми, освен во последниве две години кога актуелниот министер за внатрешни работи, министерот во оставка за внатрешни работи, во неколку случаи неадекватно ги употреби токму полициските сили. Доколку, како изолиран случај го анализираме однесувањето како министерот за внатрешни работи командува со единицата за специјални намени при МВР, секако дека приврзаниците на тезата дека не може да се стави таквата воена или полициска единица рацете на еден човек, добиваат силен аргумент во прилог на нивната теза. Инаку, во поглед на учеството на т.н. воени специјални сили во постојната формација на армината на Република Македонија, позицијата на Шестиот одред е дефинирана, јасна и нивното учество, барем во ова што е тука кажано, почнувајќи од елементарните непогоди, апсолутно не треба да биде предмет на понатамошна елаборација во законскиот Предлог-текст кој треба да се искристализира во периодот што е пред нас, затоа што во овие 10-тина години Армијата на Република Македонија прво во поглед на формирање на единици и обука на единици кои би се занимавале, пред се, во хуманитарни мисии, било да станува збор од воен карактер, било да станува збор за воени мисии кои имаат цивилни задачи, да овозможуваат помош на локално население, такви единици веќе постојат во Првата пешадиска бригада. Дел од тие единици, на пример, се и дел од Мултинационалната мировна бригада за Југоисточна Европа, која во повеќе наврати ја спомнавме во овие неколку дена, затоа што и една од намерите, една од задачите на самата таа бригада е да дава помош токму од таков карактер, не само на територијата на земјите кои се членки на таа единица, туку и пошироко односно да бидат ставени како единици кои се секогаш на располагање во една перспектива и на Советот за безбедност на ООН или на други, пред се, европски организации доколку се покажат посериозни опасности или појави на елементарни непогоди во регионот на Југоисточна Европа.

Третиот момент кој можеби е најинтересен е прашањето на т.н. разузнавачка заедница. Тие се сега за сега три во Република Македонија. Една е во Секторот за безбедност и разузнавање при АРМ, втората е Управата за безбедност и

контраразузнавање при МВР и третата е Агенцијата за разузнавање. Барем досега овие три агенции, без оглед колку и да соработуваат, тие не се функционално или целосно 100% оперативно ставени во еден систем, каде што тие повеќе и ефикасно би си помагале и соработувале една со друга, од колку што по некогаш се случува и да си пречат една со друга.

Прашањето со разузнавачката заедница, особено во чувствителни мигови во Република Македонија е дополнително искомплицирано, затоа што ние сме сведоци дека во минатиот период, особено една од овие три, условно речено агенции, добар дел од својата енергија и добар дел од своите ресурси потроши на тоа да набљудува, снима, прави оперативни белешки, станува збор за ВМРО-ДПМНЕ и резултатот од т.н. операција “Темел” , нешто што останува темна дамка во историјата на овие три служби. Верувам дека тоа не е желба и основна намера на професионалците кои се вработени, туку станува збор за класична злоупотреба на една политичка партија која тогаш била на власт како на незаконски начин ги злоупотребува ресурсите и институциите на државата во сопствени политички цели, се со цел да се диквалификува политичкиот противник на Македонската политичка сцена. Значи јас зборувам при крајот на ова мое обраќање, првиот момент, политичкиот во Република Македонија и прашањето на употребата на т.н. специјални единици во спрега со разузнавачката заедница за која велам не е обединета со закон, туку секоја работи или со посебен закон или со интерен акт, може лесно да биде злоупотребена. Претпазливоста не е на одмет, затоа што го спомнав случајот каде што таквите ресурси беа злоупотребени.

Се надевам дека во понатамошната расправа на предложениот законски текст, без оглед колку Министерството за одбрана излегува со претпоставката или со тврдењето дека во февруари е утврден предложениот законски текст и дека до сега таа иницијатива била транспарентна, јас нема да се согласам со таквото тврдење, затоа што сепак немаше кој знае колкав голем степен на јавност при утврдувањето на овие законски мерки кои се предлагаат во предлогот за донесување на закон за управување со кризи. Затоа што, имам многу забелешки и од академската јавност во Република Македонија и од експерти кои на еден или на друг начин професионално се ангажирани во некои ниво од одбраната или безбедноста, без оглед дали биле професионално ангажирани или неангажирани во рамките на институциите на кои им е доверена. Сепак, основната забелешка од која и г-динот Трајановски и г-динот Мавровски зборуваа, треба пред се да се има предвид дека сериозни делови од овој закон се во директна спротивност со Уставот

на Република Македонија . Дури и тоа не би го ставил како првата пречка, не заради тоа што Уставот не треба да биде почитуван , туку овој закон во ниеден момент не треба да се свати дека да се занемарат основните човекови права. Ние не смееме да се доведеме во ситуација под превезот на опасност или под превезот на претпазливост да дозволиме одредени членови на предложениот законски текст во иднина да можат да бидат сватени дека можат да послужат како кршење на основните човекови права на граѓаните на Република Македонија , па без оглед, како и кој би решил да бидат искористени.

Значи, на почетокот би биле човековите права, крајот и целта на овој закон е да им помогне на институциите на системот да го одржат редот, мирот и безбедноста во Република Македонија и да ги одвратат сите обиди за нејзино дестабилизирање како однадвор, така од внатре. Се меѓу овие два е прешање на работа, прашање на разговор, прашање на компромис и прашање на ангажирање на стручњаци во оваа област, без оглед дали во дадениот момент тие се наши политички истомисленици или неистомисленици. Се надевам дека следната фаза со сите овие забелешки и дополнително забелешките кои беа кажани и од луѓе кои не се во Собранието на Република Македонија , некои го ставија посебниот акцент на прашањето на одговорност и контра на од страна на Собранието, тоа можеби ќе го дискутираме во иднина, затоа што , за жал, јас немам некој посебен впечаток дека македонското Собрание има некаква посебна контрола врз разузнавачката заедница. Но, то не треба да биде хендикеп, затоа што и не знам парламент во светот, во демократскиот свет кој има некаква сериозна контрола врз тие служби, таква е природата на одонсите. Затоа, велам се што е помеѓу основните човекови права на граѓаните на Република Македонија и основните права и обврски на институциите кои се задолжени да ги штитат тие исти права во оној меѓупростор, меѓу почетокот и крајот не треба на едните или на другите да им дозволи за сметка на нивните обврски да се одземаат или да се злоупотребуваат правата на другите.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Реплика има г-динот Никола Апостоловски, повелете, имате три минути.

НИКОЛА АПОСТОЛОВСКИ:

Благодарам г-дине претседателе, почитувани претставници на Владата, почитувани колеги.

Јас имам реплика на г-динот Трендафилов во делот на дискусијата што ја искажа за злоупотребата на армијата во кризна ситуација, каде спомна дека армијата може да се употреби при евентуални социјални експлозии или немири, што воопшто не е точно. Мислам дека г-динот Трендафилов има намера да ја залаже јавноста дека армијата може да ја употребува при протести на граѓаните. Имено, во националната концепција за одбрана на Република Македонија, која Собранието ја доенсе на 11 јуни 2003 година, во точката 23 и 24 точно е дефинирано што е тоа безбедносен ризик и опасност и што е тоа кризна ситуација или ризици и опасности. Исто така, во стратегискиот одбранбен преглед во точката 29 точно се дефинирани проценката на заканите во Република Македонија и ризиците и опасностите. Значи, да не ја залажуваме македонската јавност дека армијата во кризни ситуации може да се употреби за протести против граѓаните. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Повелете една минута г-дине Трендафилов.

ЃОРГИ ТРЕНДАФИЛОВ:

Г-дине Апостолвоски во 1994 година, ние немавме закон за управување со кризи. Тогаш една армиска единица беше злоупотребена на начин на кој што недоликува ниту тогаш ниту никогаш да биде употребена во Република Македонија. Тоа е во корелација со она што ви го реков дека за ВМРО-ДПМНЕ се водеше оперативно досие под името "Темел", каде што една партија ги злоупотреби ресурсите и институциите на Република Македонија.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Повелете г-дине Костовски, имате збор, а нека се подготви пратеникот Ѓзим Острени.

ТРИФУН КОСТОВСКИ:

Благодарам г-дине претседателе, почитувани колеги.

Навистина, фактот што се повлече Предлог законот за управување со кризи е дефинитивно добар чекор, кој што ќе ни даде време и начин да овој закон да влезе во собраниска процедура по нормален пат. Моето јавување во моментот фактички се однесува, пред се, на основни праивла на однесување овде во Парламентот. Не би реплициран на начинот на г-дин Бучковски се осврна врз мојата дискусија по повод

Законот за управување со кризи. Очигледно, тоа е мој впечаток се подзаборави, замнувајќи ја аргументираната расправа со метод на дисквалификација, при тоа заменувајќи ги нашите улоги. Ниеден министер, па дури и министерот Бичковски не е и не треба да биде во позиција да дава квалификации за начинот на кој пратеникот се подготвува за расправа по повод усвојување на законот. Дали пратеникот ќе се потпира врз експертско мислење, дали самиот е познавач на стратегијата што е предмет на законската регулатива, тоа е работа на пратеникот, а не на министерот. Пратениците се носители на законодавната власт. Министерот, односно Владата е едниот омжен предлагач на законите и не може да се става во улога на рецензент на ставови и мислења на пратениците, освен ако не се мисли дека пратениците се некоја гласачка машина што треба со кревање на рака да ги одобрува без дискусија сите нивни предлози. Мислам дека на вкавите истаи, г-дине претседателе, и вие треба да реагирате со цел да го сочуваме достоинството на Парламентот и да го оневозможи продолжувањето на практиката на арогантно наметнување на носителите на извршната власт, што всушност ги манифестира искривоколчените односи меѓу Собранието и Владата акои се извор на крупни деформации на политичкиот систем.

Да бидам искрен, очекував дека г-динот Бучковски, како што е редот, ќе се обиде аргументирано да ги побие моите ставови по однос на овој закон. Навистина, сум среќен што законот се повлече од процедура и претпоставувам дека ќе го добие правилното место. Меѓутоа, сакам да се надоврзам токму по повод овој закон и да наметнам друг начин на размислување. До колку овој закон се донесува веќе две фгодина, спомнат е датумот 8 мај 2002 година како иницијатива, а денеска сме веќе 2004 година, дефинитивно говори дека ние во сите овие постапки многу каскаме односно се водиме од дневно-политички потреби. Во тој момент оценивме дека еден таков закон ќе ни треба и денеска ние тоа треба да го усвоиме.

Потребата од донесување на законот зо кој ќе се воспоставела подобра координација внатре во Владата, во однос на различните појави, криминал, насилства, елементарни непогоди и тн., што треба да бидат предмет на заедничка оценка и активност на одделните ресори. Тоа е внатрешно прашање на Владата, метод со кој во нејзините рамки се остварува извршување на нејзините одлуки, како и одговорноста на секој ресор одделно.

Ако со закон пропишеме дека дел од министерскиот состав на Владата е се координира по идните прашања, кризи, зошто да не пропишеме друг дел, да се

координира по други прашања, како вработување, економски развој, заштита на еко системот кои исто така се големи кризи во нашево секојдневие, а сепак ги оставаме на страна.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам господине Костовски.

Јас инаку делумно ја прифаќам вашата критика кон мене, во врска со тоа што не интервенирав. Да знаете, 13 години се создава една практика во овој Парламент, и од страна на Владата и од страна на Парламентот и нивните односи, така да тешко е нешто да се смени во овие неколку месеци, но во таа насока одиме. Барем јас настојувам министрите да бидат присутни овде и да знаат дека овој Парламент нив ги бира, а не обратно. Но, за тоа треба свест и време.

Повелете господине Костовски имате реплика, веројатно на мене.

ТРИФУН КОСТОВСКИ:

Да, баш на вашиот став.

Го ценам вашиот последен настап и само така продолжете.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам.

Критична маса треба да се создаде господине Костовски.

Повелете господин Острени имате збор.

ГЗИМ ОСТРЕНИ:

Благодарам господине претседателе, почитувани колешки и колеги,

И јас сакам да учествувам и да придонесам со својата дискусија по однос на решенијата кои со овој закон се предлагаат.

Иницијативата за донесување на еден ваков закон е повеќе од потребна, со оглед на фактот што во разни состојби и случаи не е добро регулирана и координирана областа на дејствувањето на повеќе органи во ангажирањето за остварувањето на оваа должност. Тоа претставува една заложба за да бидеме секогаш во следење на развојот на состојбата на поорганизиран начин, бидејќи во едно вакво следење, и претходно имаше настојувања да се направи нешто такво на координиран начин, но е направено на дифузен начин и за посебни интереси на надлежните органи, нешто што може да доведе до информации и проценки,

контрадикторни. Затоа мислам дека со еден ваков закон, со формирањето на групата за проценки, се сместува координирано дејствување во текот на проценката на кризата, или опасноста од истата, сместувајќи ги во заедничка проценка, Службата за безбедност и контраразузнавање, Агенцијата за разузнавање и претставниците за разузнавање во АРМ. Така се овозможува правилна проценка и правични предлози.

Во текот на изготвувањето на законот добро е што е направено едно залагање за утврдување на поимот криза. Мислам дека е потребно уште еднаш тоа да се анализира и процени, така што да ги претставува опасностите кои ќе бидат од тој тип што не претставуваат состојба која се решава, прогласувајќи вонредна или воена состојба. Во тој правец мислам дека правилното учество на етничките групи регулирано на добар начин и предвидува проширување на органите кои дејствуваат во кризата, доколку нема правилен сооднос на етнитетите кои треба да учествуваат.

Како што се гледа од законот за криза, се формира центар за менаџирање со кризи, како независен орган на државната управа. Овде сакам да нагласам дека одлуките на Центарот за управување со кризи претставуваат обврска за носителите на државната власт, но и на припадниците во системот каде што учествува и АРМ. Значи овде Центарот е над генералниот командант на вооружените сили, а тоа е претседателот на државата. Значи тоа треба да се измени и да биде во согласност со ставот за воспоставување на генералниот командант за употребата на АРМ.

На крајот, би имал уште една сугестија. Имено, во законот за кризи мислам дека не треба да се употребува поимот Армија на Република Македонија, туку поимот дел на единиците на Армијата на Република Македонија. Со оглед на фактот што овој поим влегува, се разбира дека е воена состојба предвидена само со Устав и на утврден начин.

Во овој закон исто така е употребата на единиците на АРМ за што би рекол, за неколку единици на Армијата под управување на полицијата, според овој закон, покажува дека воените сили со одлука на Врховниот командант на вооружените сили, ќе бидат од помош за остварување на должноста, значи за привремена помош на полициските сили, во зависност од нивото на нивната употреба. Затоа, мислам дека е добро ова решение, но сигурно дека експертите треба да оценат, тоа да се одлучи во согласност со Уставот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам господине Острени, посебно ви благодарам што бевте рационални и бевте пример како треба да биде еден настап, јасно, содржински пораката ја испративме.

Повелете господине Петковски имате збор.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Почитувани колеги, претставници на Владата.

Со право овој предлог за донесување на закон предизвикува толку голем интерес, бидејќи, навистина материјата е многу чувствителна. Не само што уредува една правна празнина во нашиот правен систем и во нашиот политички систем, туку имплицира многу чувствителни реакции на политичките фактори во државата, кои до колку не биде направена некаква рамнотежа, едноставно нема да му веруваат на законот. Имавме можност да слушнеме што мисли стручната јавност во Република Македонија, особено последните денови, за време на почнувањето на расправата. Многу експерти и од областа на одбраната, заштитата и од правниот систем, теоретичари, се произнесоа, исто така и претставниците на опозицијата, дека е потребно малку поопстојно третирање на оваа материја, малку постудиозно, токму поради причините кои овде беа искажани, пред се од опозицијата, во смисла дека на овој закон мора да му се верува. Овој закон мора да има кредибилитет. Значи уште повеќе што имаме таква констелација на односи, политички, во државата односно на политички сили што сите клучни улоги во државата припаѓаат на една политичка групација или на една политичка провиниенција. Токму заради тоа мора сите прашања да се отворат и да се понудат најсоодветни решенија за да може законот да не имплицира реакции или несоодветни реакции и тоа кога ќе се примени членот од законот да значи дека со него се согласиле и луѓето кои не партиципираат во власта, во овој случај опозицијата. Јас навистина се придружувам кон оние кои сметаат дека овој закон треба уште малку да се претресе, проучи, да се проанализира, да се ангажира во оваа држава се што имаме како потенцијал, да се вклучат и опозицијата и експертите, да се вклучат луѓето, можеби уште една тркалезна маса да се направи, ако треба ќе повикаме од надвор, се ставија на располагање луѓето од ДИКАВ од Женева и некои други стручни асоцијации, со единствена цел Македонија да добие закон со кој ќе можат да се детектираат, да се формулираат, да се превентираат и да се решаваат конфликтите или кризите, особено што спаѓаме во еден регион кој во сите години наназад, па ако сакате и со

векови претставувал буре барут овде за Европа и што има регионален карактер. Јас сакам да покренам и една иницијатива, можеби е добро Македонија да биде носител, а да се размисли, предлагачот на законот овде, изготвувачот, за регионален пристап во превенирањето на кризите, бидејќи кризите кај нас навистина имаат регионален карактер. Како минатиот пат кога расправавме за собирање на оружјето, видовме дека тоа ни доаѓа од неколку страни во Македонија и не зависи само од нашиот однос, туку зависи пред се од земјите соседи преку кои иде патот на оружјето. Исто така мислам дека и за кризава некои резултати на вкупни односи во регионот, би било многу добро и многу поефикасно би ги решавале односно би ги превенирале конфликтите и кризните ситуации, доколку има регионален пристап. Значи да покренеме некоја иницијатива, слични, ако немаат, да донесат такви закони нашите соседи, а ако имаат пак да формираме можеби некој регионален центар или некоја регионална асоцијација каде ќе може да проектира можни ситуации, на време да ги спречува конфликтите, се разбира за да може да ги разрешува.

Ми дава за право тоа да го кажам, од причина што еве со години по распадот на некогашна Југославија, овде Меѓународната заедница ги решава конфликтите, а не ние самите во регионот, а сакаме да бидеме членки и на НАТО и на ЕУ. Значи Меѓународната заедница преку разни асоцијации, дали тоа ќе бидат разни форми, разни мисии и во Босна и во Хрватска, на Косово, еве во Македонија е присутна, воено е присутна и полициски, со единствена цел да спречува натамошни конфликти, да може да ги превенира и се разбира да може да ги разрешува. Значи добро е што Владата прифати, јас би рекол, една таква многу добра идеја, што денес расправаме само за Предлогот за донесување на закон за да можеме сите овие идеи да ги преточиме во законски норми што после ќе биде обврска сите да ги применуваме. Значи на овој начин се излегува во пресрет и на барањата на опозицијата.

Добро е да се размисли, да се спречи секоја можна, сега во нормите што ќе ги дефинираме, злоупотреба на власта. Овде беше кажано и во јавноста говорено дека може да се злоупотреби Армијата во политички цели. Ќе потсетам, само може да служи за евентуални кризни моменти или конфликти како алиби. Да речеме една одлука на Врховниот командант, кога претседателот на државата, ако сакате претседателот на Собранието, премиерот, министерот за внатрешни работи, министерот за одбрана, па ако сакате и останатите членови на тој управувачки комитет, сите тие припаѓаат на една политичка групација односно на коалицијата,

парламентарното мнозинство што ја поддржува Владата. Значи да нема алиби дека претседателот на државата, бидејќи припаѓа на друга политичка провиниенција, ја злоупотребува полицијата и ја употребува Армијата. Многу добра беше сугестијата на господинот Острени дека навистина треба да се употребува формулација, делови од Армијата кои специјално се подготвуваат за вакви намени, за ефикасно решавање на кризни ситуации и кои, стои на едно место таму во образложението, во услови на кризи само се придодаваат на единиците на полицијата и на тој начин да не се инволвира Армијата и да нема страв од евентуална злоупотреба на наредбата на Врховниот командант за употреба на Армијата, тоа е едно.

Второ, треба да се размисли, навистина во член 7 каде што се говори за институцијата управувачки комитет. Тоа практично е Влада во мало. Овде само неколку министри од Владата не се членови на овој управувачки комитет. Тоа е во член 6.

Во член 7 вели - одлука за постоење на кризна ситуација и подрачје кое е зафатено со кризна ситуација, донесува Владата на Република Македонија. Тоа практично е истото тело, само смалено. Сега претседателот на Владата и претседател на управувачкиот комитет.

Јас сакам да предложам едно размислување во оваа насока.

Ако според Уставот, Собранието на Република Македонија е во постојано заседавање, практично не постои ситуација во која Собранието не би можело да се свика. Еве често пати имаме седници на Собранието, претседателот на Собранието ќе закаже седница од денес за утре. Така да Собранието и да ја користи својата уставна позиција во постојано заседавање, да се размисли дали тоа ќе влијае негативно на ефикасноста на дејствувањето на ова тело, на овој управувачки комитет, како што стои овде во Предлогот за донесување на закон, или да се остави можност, одлуката за прогласување на кризна ситуација да ја носи Собранието, бидејќи Собранието единствено по Уставот е надлежно да прогласува вонредна и воена состојба, а кризата е практично со исти последици. Говорам како можност за размислување, а добро е да ги искористиме и сугестиите, да ги видиме искуствата какви се од нашите соседи, како тие тоа го решаваат.

Второ, како конкретна забелешка, говори овде за центарот за управување со кризи, па во член 1 вели - тој центар се основа како самостоен орган на државна управа.

Има укажување од правници, јас имав можност да разговарам и со судии од Уставен суд, тоа е во член 11 дека до колку остане оваа одредба, ако се покрене

постапка за оцена на уставност, оваа одредба ќе отпадне бидејќи државен орган, како стои овде самостоен државен орган на државна управа може да се основа само со законот за државната управа, а тој се донесува со двотретинско мнозинство. Значи, да се размисли за некоја друга форма, или да се оди паралелно со промена на овој член од законот, но со промени на законот за државна управа каде децидно ќе се каже дека во нашиот правен систем се имплементира уште еден државен орган на управа кој ќе има такви и такви ингеренции.

Трето што би сакал како сугестија е следното.

Доста беше критикувано во јавноста, гледам овде и меѓу нас колегите пратеници, околу парламентарната контрола врз безбедноста и одбраната. Ако се прифати оној предлог дека Собранието може да прогласи кризна состојба на предлог на управувачкиот комитет или на Владата, тогаш нема потреба од нови одредби. Ако не се прифати таква сугестија, мислам дека би било добро да се размисли дека во ова тело центарот за управување со кризи, во градењето на тие оценки да се консултира претходно Комисијата за одбрана и безбедност, или да се направи некоја подкомисија, бидејќи единствено на тој начин ќе може да партиципира опозицијата во Собранието, бидејќи таа друга форма и друг начин нема за да може да партиципира, а одлуките да ги прифати како свои и да ги спроведува, за да не се инструментализираат, бидејќи во оваа комисија членуваат пратеници од сите политички партии и тогаш ќе има и од позицијата и од опозицијата и пратеници кои имаат независен статус. На тој начин мислам дека ќе може да се обезбеди почитувањето и кредибилитетот на одлуките што ќе ги носи ова тело што навистина има многу чувствителни ингеренции.

И ќе завршам, би било добро ако можеме да го пратиме Предлогот за донесување на закон, бидејќи тоа го слушнав, имав можност вчера да разговарам со луѓе од ДИКАВ, тоа е Центарот за демократија и контрола од Женева. Тие изразија подготвеност во најкус можен рок да им го пратиме и тие за неколку дена ќе ни дадат експертски сугестии, ќе повикаат луѓе од различни земји, особено оние кои денес веќе на големо превенираат односно спречуваат кризи.

Благодарам.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Благодарам г-дине Петковски.

Има збор заменик министерот за одбрана г-дин Ризван Сулејмани.

РИЗВАН СУЛЕЈМАНИ:

Почитувана потпретседателке, почитувани пратеници, до сега слушавме многу исцрпни и добри сугестии и видувања околу подобрувањата на текстот на законот. За она за што излегов, имам впечаток дека ја померуваме идејата зошто се носи законот за управување со кризи. За да не се создаде погрешен впечаток во јавноста дека овој закон се носи со одредена цел Владата да придобие моќ и евентуална можност за употреба на таа огромна моќ или целиот овој закон се носи за други потреби што не е целта на законот, па дури експертите кои ги слушавме во јавноста пред неколку дена тие создадоа, по мое убедување, погрешен впечаток во јавноста затоа што дадоа делови . За две три минути не може на телевизија да се објасни целиот комплекс на трансформација и реформа во одбраната и безбедноста на државата.

Проблемот на реформирање и трансформирање на одбраната и безбедноста на државата е многу покомплексен. Ова мора да го сватиме дека ние не го правиме под турство, под притисок на НАТО или за некои чисто политички потреби или цели. Овој закон има за цел да регулира одредена ситуација во државата согласно новите опасности кои се претпоставени врз основана нашите претпоставки, но и меѓународниот фактор. Што правиме во суштина? Дефинитивно класичните опасности по безбедноста, интегритетот и суверенитетот на државата во регионот и пошироко исчезнуваат. Фактот дека РМ денеска се граничи со членка на НАТО и ЕУ, со друга членка на НАТО и ЕУ, со трета партнерка за членство во НАТО и со реални амбиции да стане членка на НАТО со кои имаме тесна соработка и координација. Со земји кои наскоро по Самитот во Истанбул ќе станат членки на Партнерството за мир. Тоа значи дека опасностите од директни судири помеѓу држави и нации не постојат. Но, интеграцијата, комуникацијата, сама по себе не ги елиминира сите опасности. Напротив, тие исфрлија на површина нови опасности за безбедноста на државите таканаречени асиметрични опасности, опасност од тероризам, организиран криминал, нелегална трговија, сето тоа покажа дека може да биде многу опасно.

Што му се случи на светот? Цели стратегии и концепти за одбрана на најголемите и најмоќните сили на светот пропаднаа. Америка не беше нападна со балистички ракети, не беше нападна во Харбур, не беше нападна на границата, интегритетот на Америка беше нарушен среде Њујорк не од воени авиони, туку од цивилни. Турција не беше нападна од Грција со која развиваше стратегија и буџет. Таа беше нападна среде Истанбул. Истото и се случи на Русија и на многу други

земји што значи оваа глобализација исфрли на површина дека постојат нови реални опасности за кои државите и светот треба да бидат подготвени. За такви ситуации ние подготвуваме закон, но пред тоа сакавме многу јасно да расчистиме одредени дилеми кои вие господа пратеници овде ги поставувате. Дали новиот концепт на одбрана и безбедност ќе биде во согласност со постојниот Устав на Република Македонија, дали евентуалната, потенцирам, евентуалната употреба односно ставање на располагање одредени воени сили на МВР, не случајно викаме, ако координацијата ја врши МВР, не случајно постои член во кој стои: таквите евентуални сили ќе бидат претходно обучени со одредена програм аи заедно со силите за внатрешни работи. Не случајно воспоставивме четири нивоа на проценка. Не сакавме одлуката да биде донесена туку така. Прв пат во законот предлагаме интегрираме заеднички да ги собереме сите безбедносни служби во групата за проценка. Врз основа на проценките постои посебно тело кое ќе даде предлог до Владата уште еднаш да се разгледа можноста дали постои таква криза за на крај конечно да се зачува хиерархијата на командување на Врховниот командант затоа што тоа е по Уставот.

Останува на Врховниот командант да даде или да не даде, таа наредба може да ја отповика. Водевме, токму од причините што ви ги спомнав, голема сметка и не случајно викаме евентуалната употреба ќе биде со точно определен капацитет, точно определен број на луѓе, со точно определена опрема за точно одредено време, во точно одредена локација координацијата ќе ја врши МВР. Евентуално делови од Армијата ако бидат ставени таму ќе бидат во поддршка на безбедносните сили на МВР. Инаку, јасно е дека постојат две дилеми. Дали воопшто ќе овозможиме евентуална употреба на Армијата внатре границите или не. Кои беа солуциите? Ние можевме да заземеме политички став иако Собранието гласаше Резолуција, концепција каде се согласивме дека таква можност е дадена, за употреба на одредени сили.

Во друг случај, замислете, поради околностите кои ги кажав, поради реалноста дека не постои опасност од надвор ние ја повлекуваме војската од граница. Немаме линиско обезбедување на границата. Имаме длабинско обезбедување. Целата гранична бригада преминува во МВР. Ако на МВР на кое се пренесува граничното обезбедување кое има задача јавно обезбедување, кое има специјални сили, но тие воглавно се подготвени за справување со толпи и слично. Даваме или не даваме можност да развие такви јаки специјални сили кои би можеле да се вклучат во евентуални операции кои се за степен по ризични. Замислете, дури

тогаш имаме тотален дебаланс на безбедносниот систем во државата. Огромна моќ ќе биде во МВР, а кои се механизмите на контрола политичка и оперативна при евентуална употреба на таквата моќ. Ние се определивме за можноста евентуално дел, пак велам дел, во поддршка, во координација со механизми на контрола. Се поставува прашањето на Парламентот во законот има доволен број членови кои изработуваат многу значаен дел во оваа проблематика, а тоа е превенцијата. Велиме дека има повеќе можности за превенција за одредени случаи. Дури во последните измени и амандмани што ги предлага Владата во тој период на превенција се вклучува Парламентот.

Исто така предложивме амандман за поголема контрола на Парламентот по евентуалната операција да се поднесе извештај за политичката контрола.

Господа, дали може Парламентот како политичка контрола на извршната власт да даде јасна проценка колку сили, со каков капацитет, мислам дека не би можело. Дури една од забелешките на надворешните експерти е процедурата за носење одлуки е многу спора. Реков, имаме проценка, Комитет, Владата, Претседателот.

Една од забелешките е што процедурата на носење одлуки е многу спора. Затоа не би сакал да се создаде убедување, па и во јавноста дека Владата има за цел да приграби моќ и сила за да може да употреби за внатре партиски, внатре државни расправи и слично. Тоа не е целта на законот. Целта на законот е да регулира одредена проблематика која е многу актуелна, многу реална денес кај нас во регионот, па и светот.

Ве молам, во таа смисла да ја водиме расправата, ако веќе зборуваме за потребата од донесување на закон. Потребата е во оваа смисла, а не во смисла евентуално се бара одредена моќ на одредена политичка елита.

Јас и сите ние кои подолго бевме во Парламентот знаеме дека една од најбитните работи е токму таа политичка и цивилна контрола на една моќ како што е војската и полицијата.

(Од 12,05 до 12,20 часот со седницата раководеше госпоѓа Лилјана Поповска, потпретседател на Собранието).

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Господинот Слободан Даневски беше пријавен за реплика на г-динот Тито Петковски.

СЛОБОДАН ДАНЕВСКИ:

Оваа реплика ќе биде од принципиелен карактер. Сека како член на Комисијата за одбрана се создаде едно јавно убедување дека го брзаме законот затоа што не притискаат структурите на НАТО за Самитот во Истанбул да бидеме подготвени со овој закон. Но, сега ретерираме, што е добро, кога зборуваме за мерка носење на ваков закон, мислиме дека тој закон треба да биде во согласност со Уставот. Дали ќе биде по мерка на опозицијата или по мерка на позицијата или по мерка на Владата, законите треба да бидат во согласност со Уставот. Законот треба да биде функционален, треба да биде едно компаративно искуство од западните држави затоа што стремиме кон НАТО, а не да кажуваме дали ќе му веруваме или не на зборот на заменик министерот дека не убедува Армијата нема да се користи за тоа и тоа. Тоа не држи. Во Парламентот се носат закони кои ќе бидат издржани, во согласност со Уставот и кои мора да ги почитуваат сите граѓани од сите провиниенции, а не јас ве убедувам нема да ја користиме армијата, тоа не држи. Ние ќе донесеме закон по мерка на Уставот, закон кој ќе биде функционален и сигурно дека овој закон ќе оди на ревизија, имаме компаративни искуства, ги слушнавме сите стручни релевантни, научни, а како Комисија имавме состанок со луѓе од надвор кои ни укажуваа за управување со кризи и се согласувам дека за време на кризата која беше во Македонија сите генерални забелешки почувајќи од генералниот секретар на НАТО кажуваа дека имаше многу фалинки во недореченоста на командувањето. Не беа прецизно утврдени инцидентите како на Претседателот на државата, така на Армијата, така и на Владата.

Со овој закон мора да направиме едно диференцирање, едно разграничување во што е улогата на претседателот на државата, во што е улогата на Парламентот, во што е улогата на Министерството. Мислам дека тоа ќе бидат најосновните работи што ние како Парламент треба да ги донесеме, а дали ќе се договараме, ќе правиме закони и дали опозицијата ќе се согласи или ќе го почитува, ова не пие вода, позиција, опозиција тоа не држи. Законот ќе мора да го почитуваат сите. Ние ќе го донесеме во духот и по европска мерка. Тогаш ќе биде функционален законот.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Господин Петковски одговор на репликата.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Мислам дека нема потреба да реплицирам на г-динот Даневски, сакам само малку да се дообјасниме со заменикот министер како претставник на Владата.

Прво, во оваа фаза нема причина да се убедуваме ние пратениците и Владата што е најисправно, бидејќи дефинитивно се договоривме односно Владата го повлече Предлогот на закон и би било добро сите сугестии и идеи што се дадени до сега и што ќе се дадат да се интегрираат односно да се размисли да се интегрираат во законот.

Второ, мојата идеја околу регионалната соработка беше во функција на заокружување на нешто што како политика и дипломатија е многу интензивна во регионот. Имаме многу политички дипломатски иницијативи и тие да се заокружат и со еден регионален менаџмент во смисла дека кризата од едно во друго подрачје, барем минатото покажа, се прелева и ништо пвоеќе.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор госпоѓа Лалчевска, а нека се подготви пратеникот Благој Голомеов.

РИСТАНА ЛАЛЧЕВСКА:

Благодарам господине претседателе, колеги пратеници, претставници на Владата,

Дозволете ми едно кратко видување на овој Предлог на закон. Овој Предлог на закон треба да претставува еден важен дел од безбедносно-одбранбениот систем на државата, а секако и еден важен дел од реформите во одбраната чија основна цел и зошто ние ги правиме овие реформи е заштита пред се на животот, здравјето и имотот на граѓаните.

Во нашиот правен систем постои празнина во овој дел надвор од она што е воена и вонредна криза што е уставно точно детерминирано.

Прашањата кои се однесуваат на делот за управување со кризи до сега воопшто не беа регулирани во еден единствен закон. Бидејќи немаме ни регулатива ни пракса на координирање во процесите на кризи ниту единствен центар кој ќе ги обедини и по потреба ќе ги употреби сите постоечки ресурси на државата, сосема евидентна е потребата од донесување на ваков закон.

Во своето излагање од минатата сесија г-динот министер истакна очекување на сериозна расправа за еден вака важен законски проект, според неговата најава, респектирање на сите аргументи.

Потполно се согласувам со министерот и навистина очекувам дека предлагачите ќе ги респектираат сите денешни забелешки, сите видувања и контроверзи околу овој законски проект, бидејќи гледам единствено само ако успееме да донесеме закон со консензус, тогаш навистина овој закон ќе биде издржан, употреблив и валиден. Сосема е добро што предлагачот се одлучи да оди денеска само првата фаза на законот затоа што ќе беше навистина погрешно овој важен законски проект да оди во скратена постапка и на Парламентот да му биде ускратено правото да изнесе свои видувања и свои забелешки кои верувам ќе бидат вградени во решенијата на законот.

Сега да подебатираме нешто што го носи Предлогот како решенија. Целиот систем за управување со кризи е предвидено да има три основни целини. Управувачки комитет, група за проценка и центар за управување со кризи.

Овој систем треба да спречи и да се справи со кризи поготово ако се загрозени животот и здравјето на луѓето. Ова е сунавно регулирано и е неприкосновено право. За да се постигне таква цел секако е потребно да се искористат сите расположиви ресурси и сили во државата, но таквата моќ за употреба на сите средства, ресурси мора да биде контролирана ако сакаме да се декларираме како демократска и правна држава.

Навистина, за да можеме брзо и ефикасно да се справуваме со кризите, портебен е моќен центар кој може брзо и ефикасно да ги искористува ресурсите и да се справи со кризата. Но да не ни се случи, наместо моќен центар, да направиме центар на моќ.

Предлог на законот ја овластува Владата да ги употреби сите средства, вклучително и Армијата. За волја на вистината Армијата ќе се употреби само во поддршка на полицијата и како што појасни министерот, само точно определени делови од Армијата, во точно определени процедури, со точно определени опреми. Но јас мислам дека тука е и најголемиот проблем на овој закон. Имено, Уставот не предвидува таква употреба на Армијата. Во членот 122 од Уставот доста рестриктивно и точно е прецизирано и пропишано кога се употребува Армијата на Република Македонија. Сега се доведуваме во ситуација, или ние Уставот претесен, или пак ни е законот преамбиционен. Јас верувам, со користење на искуства од другите земји, со она што денес дебатираме, со укажување на стручњаците ќе дојдеме до вистинското решение.

Дали ќе се доведеме во ситуација на можеби една волонтеристика употреба на Армијата од страна на Владата. Ова хипотетичко прашање ние не смееме да го избегнуваме. Секако, дека употребата на Армијата, со наредба ја регулира претседателот на Републиката.

Во овој предлог е предвидено дека во случај на кризи, дека членот 31 е во предлогот, Предлог за употреба на Армијата, дава управувачкиот комитет, кој предлог го потврдува Владата и го доставува до претседателот. Тука имаме инстанци, како што ни објаснуваше министерот и сето тоа се некакви механизми кои треба да се ценат. Претседателот ќе одлучи за употребата на Армијата, меѓутоа, дали не го ставаме претседателот во една незавидна ситуација. Дали да се одлучи, под претпоставка дека имаме таков тип на криза и сме донеле веќе таква одлука за употреба на Армијата. Дали сега не го ставаме претседателот во една дилема. Дали да даде наредба за употреба на Армијата, која излегува надвор од уставните ингеренции, значи да го прекрши Уставот, или да не даде таква одлука и на тој начин центарот за упортебување на кризи да го лиши од еден ресурс, на кој очекувал дека ќе го има на располагање во справувањето со кризи.

Ова се многу опасни и деликатни ситуации. Како ќе го разрешиме ова, останува да видиме. Меѓутоа, ова уште ќе биде позагонетно ако се работи за криза од таканаречена социјално политички карактер. За ваков тип на кризи, претходно говореше колегата, сега можеме да претпоставиме што може да се случи ако политичките функции, да речеме претседателот на Републиката, претседателот на Владата, се од иста политичка провиненција, имено, како што и сега имаме ситуација. Дали во една ваква комбинација може да ни се случи кај овој тип на кризи, јас зборувам само за овој тип на кризи, инаку кај другите видови на кризи, јас мислам дека нема дилема, меѓутоа, кај овој тип на кризи, навистина постои дилема, дали може да дојде до злоупотреба на армиските сили, колку и да се тие парцијално користени, колку и да тие поминале, односно предлогот поминал неколку степени. Дали можеме во еден одреден момент да се доведеме во ситуација Армијата наместо да ја користиме за заштита на граѓаните на државата, да ја искористиме во одреден момент за заштита на власта и да ја доведеме во ситуација наместо да ја чува Армијата, да ја чува власта. Јас мислам дека можно е и таква ситуација. Јас навистина му верувам на министерот дека овој предлог на закон не е во таа смисла и треба друго да се заврши со него, меѓутоа, едно е да се верува на збор, а друго е да се верува на она што го вели законот. Во Законот тука има пукнатина. Јас

неможам да верувам дека некој следен министер нема да ја искористи таквата пукнатина. Тоа би било околу моето видување на овој дел од проблемот.

Сега ќе кажам нешто околу надзорот. Според она што е дадено во законот единствен инструмент за контрола врз целиот систем за управување со кризи, предвиден во предлогот е генерален инспектор, чии ингеренции и начин како ќе биде назначуван и така натаму, треба да бидат регулирани со посебен закон. А Собранието, како највисок законодавен дом, кој треба да даде и виза за овој закон, може според последниот амандман на Владата да добие само извештај за тоа што е превземено во случај кога имало криза. Значи Собранието нема да носи одлука во овие сегменти. Сега се прашувам дали и тоа точно стои по завршувањето на кризата да достави извештај за превземените активности до Собранието. Се прашувам дали доставувањето на извештајот до Собранието е доволна цивилна контрола на овој моќен центар, кој ќе ги користи навистина сите ресурси во државата. Исто така, ни е познато дека чекањето на одлука од Собранието можеби е доста тром и спор систем. Меѓутоа, ако размислуваме доволно и ако користиме искуства од други земји, мислам дека ќе дојдеме до вистинското решение и за овој проблем.

И уште нешто би спомнала од она што значи досегашна регулатива, во сегментот разузнавање. Некако оваа сфера е под капата на разни институции државни и сега ние фактички треба да ги обединеме во еден центар. Тоа е добро што приливот на информации, кои ќе ни ги лоцираат кризите, точно ќе доаѓаат од нив и мислам дека е потребно зафаќање во законската регулатива која се однесува на разузнавањето за да може да кореспондира со овој закон, затоа што сегашната, постоечката регулатива, мислам дека не кореспондира со овој закон, а инаку во секој случај потребата од овој закон е евидентна и треба да се поддржи со изнаоѓање на соодветни решенија по овие точки. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Само еден мал коментар. Мислам дека Собранието не е баш толку тром и инертен систем, бидејќи како што реше некој од дискутантите, ние сме во перманентно заседание, можеме да свикаме седница во рок од 12 часа, 24 часа и можеме исто така, деловнички вакви прашања да ограничиме на еден ден расправа и на полноќ да се гласа за некоја таква одлука. Така да, мислам дека Собранието не заслужено е извлечено од овој закон. Се согласувам со вас дека цивилната контрола на тој начин се намалува.

РИСТАНА ЛАЛЧЕВСКА:

Сакам да одговорам на вашата забелешка и пред малку кажав тоа така треба да биде. Тоа е сосема во ред. Меѓутоа дефакто не е така. Собранието сеуште го нема своето место кое му припаѓа според сите прописи, а мислам дека наскоро ќе ја создадеме критичната маса за која вие претходно зборувавте. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Во таа смисла јас поздравувам предлогот да биде во две фази, ќе имаме амандманска можност да интервенираме во таа насока. Сметаме дека Собранието треба да биде суперконтрола.

Има збор господинот Благој Голомеов, а нека се припреми пратеникот Ефтим Манев.

БЛАГОЈ ГОЛОМЕОВ:

Благодарам господине претседателе, колеги пратеници,

Би сакал на почетокот да го искажам своето задоволство дека во овој Парламент полака но сигурно созрева сознанието дека одредени законски проекти, без разлика на тоа дали се предвидени деловнички да се донесат со козезус или не, треба да се донесат ако може така да се каже консензуално односно при нивото донесување не треба да имаме класично надгласување. Посебно за оние законски проекти кои се од безбедносната сфера, што се од суштинско значење за опстојувањето на Република Македонија.

Исто така, го поздравувам повлекувањето на предлогот на законот, што значи вака еден суштински закон ќе оди во една нормална процедура и ќе има можност да ја издржи критиката и на јавноста и на стручната фела и ќе даде можност и на опозицијата и на позицијата да направи напори овој законски проект дефинитивно се оформи по сите нишани. Тука не станува збор, сите дискусии покажаа, дали на Република Македонија и треба овој закон. И треба сигурно и поради консталациите во светот, за кои што зборуваше господинот заменик министер дека веќе неможеме да бидеме предмет на клаична закана, туку само на асиметрични закани, имајќи ги предвид криминалот, меѓународниот тероризам и така натаму, а од друга страна природните катастрофи исто така се реалност и тргнувајќи од тие причини јасно е дека нам ни е потребен еден брз, ефикасен и навремен систем на управување со кризи, кој ќе обезбеди максимална заштита на луѓето и нивните имоти. Исто така и при заканување кој можат да дојдат по безбедноста на државата. Тука се поставува исто така мотив за донесување на еден ваков закон, покрај тоа што претставува светско искуство е и редифинирањето на позициите на главните безбедносни

системи Министерството за одбрана и Министерството за внатрешни работи. Мислиме дека кога вакви елитни или специјални единици се оформени во рамките на Министерството за внатрешни работи, земајќи ги предвид ингеренциите кои ги добило тоа министерство за контрола на границата и така натаму би создале еден многу јак безбедносен сектор, наспроти Министерството за одбрана. Така да редифинирањето на нивните позиции е исто така причина поради која повеќе од неопходно е донесувањето на овој закон.

Сега се постува прашањето дали овој закон, или решенијата кои се понудени во овој закон можат да бидат предмет на злоупотреба, бидејќи дефакто со овој закон сигурно дека под ингеренции на Влада може да се стави во одредени ситуации целиот безбедносен сектор. Од една страна го имаме Уставот кој е донесен 1991 година, кој јасно ги дефинира уставната положба на претседателот на Републиката, како врховен командант на вооружените сили и по мене, она што треба да се направи, што беше предмет на најголема опсервација во сите овие дискусии е изнаоѓање на можност да се избегне било каква можност за злоупотреба на одредени законски решенија во овој закон, односно за примена на несоодветна сила, или за примена на делови од одбранбениот систем, војската, во случаи на таканаречени, како што беа потенцирани, политички или социјални немири. Иако далеку е од памет да се размислува дека такво нешто може да се случи.

Во секој случај, факт е дека многу демократски решенија, многу демократски придобивки во одредени законски решенија наши, само пресликани од ова што значи светско или европско искуство, се покажа дека можат да бидат злоупотребени и тод од највисоките носители на власта. Да се сетиме само на скорешните помилувања што бе направени, кои сигурно немаа никаква врска со некои стратешки интереси на Република Македонија, меѓутоа, беа направени. Затоа сум поборник да се остави еден простор, да се испитаат сите можности, да се направи една контрола, односно контролен механизам во самиот закон за кои зборуваше како идеја и господинот Тито Петковски, кога зборувавме на Комисијата за одбрана и безбедност. Постои можност да се елиминира било каква можност за несоодветна употреба на силите од безбедносниот сектор. Мислам дека тоа со еден ангажман поширок и на позицијата и на опозицијата и на стручната фела, мислам дека можеме да го направиме. Овој предлог на закон во огромен дел е прифатлив како контура стои. Она што треба да се направи е да се елиминираат сите овие сомнежи, сите овие кои беа потенцирани, во потврда од страна на опозицијата, а мислам дека тоа

можеме да го направиме и да добиеме еден навистина квалитетно законско решение.

На крајот би рекол дека ќе го подржаме, а мислам дека и консенсуално ќе се подржи предлогот за донесување на потребта на овој закон и се надевам дека навистина, по втората фаза, со помош на сите овие структури, Владата ќе излезе со еден текст кој ќе биде прифатлив не само за позицијата, туку и за опозицијата.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Како последен дискусант се јавува господинот Ефтим Манев.

ЕФТИМ МАНЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, почитуван претставник на Владата,

Уште на почетокот ќе кажам дека предложениот закон е добра основа за расправање на една материја која што не претставува опасност, а недоволно е регулирана во нашиот правен систем. Го поздравувам предлагачот, или претставникот на Владата што прифатил да оди законот во две фази за кое нешто се залагаа и ЗПК, сметајќи дека беше многу брзо и непотребно да оди во една фаза. И немаше кој знае што да се добие, што се изгуби, со Самитот во Истанбул за влегувањето во НАТО, со овој закон ако го донесовме ваков каков што е.

Ги почитувам искажувањата на сите колеги, кои што беа во насока на подобрување на текстот на законот и сметам дека е квалитетно работење на Парламентот, ако барем во иднина почнеме да продолжиме да ги носиме таквите закони и скоро сите закони во две фази, кое што нешто ни даде можност на нас пратениците да се искажеме во целост по предлогот за донесување на закон, а Владата да може да го има тоа предвид, отколку во една фаза, дискусијата за донесување за потребата на донесување на закон е непотребна во една фаза, бидејќи тешко успеваме да ги попречиме таквите замисли на Владата, кои што ги предлага да одат во една фаза, а да го повратиме да оди во две фази. Тоа мислам дека е за поздравување. По однос на законот, бидејќи доста се искажаа, би сакал да укажам само на две работи и тоа мислам дека од сите дискусанти произлезе дека има доста одредби од овој предлог за донесување на закон, дека се спротивни со Уставот и сметам дека и по повторното предлагање на законот треба сето тоа да се отстрани. Основно е дека во членот 7 каде што стои дека одлука за криза донесува Владата, сметам дека такво нешто не може. Со постониот наш Устав за кризи, тоа

само го прави Парламентот. Дали постои или не постои. Затоа сметам дека во тој дел предлагачот да поразмисли подобро и да поднесе еден закон кон сепак во такви случаи одговорноста треба да ја има Парламентот, како највисоко тело, отколку Владата. И веднаш, после една таква состојба да не би дошло дека погрешила Владата, пречекорила или да се бара нивно отповикување и тн. Во тој дел сметам дека е корисно и нема пречки дека Парламентот е толку тром или спор. Може денеска да се закаже и денеска да се одржи седница.

Ако Владата на Република Македонија изоцени и ако задоцнила во нивните проценки дека постои таква опасност, мислам дека и попладне може Парламентот да работи и цела ноќ. Во тој дел нема пречки и сметам дека на тоа поле нема никакви проблеми.

Втората моја забелешка би била што можеби таква ни е уставната регулатива по однос на употребата на Армијата за кризни состојби внатре во државата. Мислам дека може да се уреди едно решение на тој план, со едно додефинирање на таквите одредби да има посебни единици на Армијата за кризи и така тие ќе бидат регрутирани, самата војска ќе биде во таква една состојба што може да премине, да работи зедно со кризи со полиција, да биде поставена некаде во позадина и да излезе и активно да учествува. Сметам дека тој дел малку повеќе да се дефинира, оти не може цела армија да биде за употреба на кризи, а да се земеме само делови. На пример, 2.000 или 5.000 војници да земеме. Тоа не може да биде така, туку треба да биде дефинирано со такви единици што ќе постојат за кризи. Веројатно ќе дојде до интервенција во Законот за одбрана и тоа таму ќе треба да се регулира. Толку би сакал да укажам на овие две мои укажувања што се користи да се регулираат во Законот малку повеќе, а исто така и тоа што го кажаа моите колеги што оди во насока на тој дел, што го подржувам во целост. Сметам дека Владата на Република Македонија ќе ни подготви поквалитетен закон.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам господине Манев.

Повелете госпоѓо Бонева, имате збор.

СИЛВАНА БОНЕВА:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, претставници на Владата на Република Македонија,

И јас би сакала да го искажам моето мислење по однос на овој толку сериозен закон што треба да обезбеди заштита на животот, на здравјето, на имотот на граѓаните на Република Македонија доколку би се случила состојба на криза во државата. Во овој момент на нашето живеење, на севкупна глобализација, многу лесно може кризи да се префрлат и од други места, односно од други региони во овој регион што живееме и за многу брзо време да се случи криза на територијата на Република Македонија. Во исто време може да се случи криза што потекнув од тлото, во самата држава, па токму заради тоа носењето на ваков закон е од огромна потреба за Република Македонија. Заради тоа, ценам дека и има потреба од постоење на тој закон.

Меѓутоа, ме радува фактот што се корегираше министерот за одбрана и, наместо да го носиме законот во една фаза, бидејќи се носи само со просто парламентарно мнозинство, а се работи за еден толку сериозен закон, што навистина е добро што се одлучи да се оди во две фази. Така ќе можеме сите да ги кажеме своите размислувања, да може најпосле и најбитно да се вклучат и експертите од самата држава како што беше спомнато од колегите и не само тие, туку и експерти од странство за да можеме да ги видиме и нивните искуства од постоење на вакви центри за менаџирање со кризи и да видиме како функционира кај нив, за да можат овие искуства да бидат, ако не друго, некој репер за да може врз основа на нив и ние да видиме како тоа да го прилагодиме за наши услови.

Бидејќи со овој закон се дава огромна моќ, посебно на извршната власт, дури и да ја “крене” Армијата на Република Македонија да се вклучи во состојба на криза, токму заради тоа ценам дека навистина треба многу сериозно да се разгледа овој закон и да се поведе една севкупна расправа. Посебно да се вклучат експертите од оваа област.

Сметам дека треба многу да се размисли, најпрво за уставниот основ што беше кажано од повеќе колеги. Бидејќи во членот 122 од Уставот на Република Македонија јасно стои дека вооружените сили на Република Македонија го штитат територијалниот интегритет и независноста на Република Македонија. Воопшто нема оставен простор за ангажирање на вооружените сили на Република Македонија, внатре во Република Македонија, доколку на пример, во еден регион или во една општина се случи криза и оцени управувачкиот комитет дека треба Армијата треба да биде вклучена и да реагира.

Значи, кој ќе биде уставниот основ и оправданост доколку реагира Армијата а основот не стои во Уставот на Република Македонија? Според тоа, јасно

треба да биде дефинирано, пред носењето на овој закон, дали треба да се заземе став, овој Парламент да каже дали треба, ако веќе се вклучуваат вооружените сили на Армијата на Република Македонија, дали треба да го менуваме членот 122, односно да направиме претходно измени на Уставот на Република Македонија во кој што ќе биде дадена можност или нема да го правиме тоа. Односно, Армијат ќе биде тргната на страна и ќе бидат вклучени само силите на Министерството за внатрешни работи. Значи, треба многу јасно и децидно да биде предвидено ..

Се извинувам претседателе, ми кажавте дека има уште пет минути, мислам дека нема да можам, но ќе се потрудам да привршам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ќе продолжите по паузата.

СИЛВАНА БОНЕВА:

Многу е битен уставниот основ да го има, доколку дојде до состојба да се ангажира Армијата.

Понатаму, треба многу јасно да се дефинира што е тоа криза, што е тоа кризна ситуација, а над се улогата на секој учесник во решавањето на ваквите кризи. Точно да се определи улогата на претседателот, точно улогата на претставниците на Владата на Република Македонија о над се', улогата на Парламентот. Посебно улогата на Парламентот ние не можеме да бараме, тоа е мое лично мислење, Парламентот да биде вклучен во состојба на криза, да одлучува криза кое што во моментот го загрозува здравјето и животот на граѓаните. Значи, тогаш треба под итно Управувачкиот комитет да донесе, да предложи и Владата на Република Македонија да донесе одлука под итно да се разреши оваа криза со цел да не се прошири загрозувањето на животот и здравјето на луѓето.

Меѓутоа, што со случаи кога имаме политичка криза, социјални и политички кризи? На пример, масовни штрајкови на Синдикатот и Управувачкиот комитет оцени дека ќе биде загорен имотот или животот на граѓаните и тогаш тие интервенираат на начин на кој што сметаат дека треба да синтервенираат, па дури и да ја вклучат Армијата на Република Македонија. Во тој случај сметам дека апсолутно невозможно е да се реагира на тој начин и треба да има парламентарна контрола. Треба да биде јасно разграничено во законот, во овие случаи Парламентот како што кажавте и вие претседателе, може да се собере и може да донесе одлука што ќе биде израз на волјат на мнозинството, каде што може и

опозицијата и позицијата да го кажат својот став, дури да се респектира и мислењето на опозицијата. Дали тоа ќе го ставиме во вид на мнозинство на гласови или поинаку, но да се искаже една заедничка волја, да не дојде да искажуваме сомнеж дека може да биде вклучена и Армијата на Република Македонија за политички пресметки на власта, со сопствениот народ или пак со опозицијата. Значи, не треба воопшто да се остави сомнеж и јасно треба да биде разграничено и дефинирано во кој однос, во кои случаи нема време да реагира Парламентот а кога е неопходно да донесе одлука Парламентот на Република Македонија.

Понатаму, според мене многу е централизиран системот на одлучување, без вистинско учество на локална самоуправа, на оние што на локални ниво треба да ги препознаат и превенираат проблемите. Велиме дека воведуваме систем на децентрализација. Меѓутоа, мислам дека освен во еден член каде што е кажано дека во регионалните центри има претставници од градоначалниците, никаде не се гледа и нивното влијание во начинот на одлучување. Токму заради тоа мислам дека за локални кризи, за локални случувања, елементарни непогоди, мислам дека сепак треба да се респектира и мислењето на локалните власти. Овде гледаме дека предлогот го дава Управувачкиот комитет за постоење на кризна ситуација, одлуката ја носи Владата на Република Македонија, а самиот предлог за утврдување на кризна ситуација, вели, може да го даде секој функционер кој раководи со орган на државната власт, значи државна власт, секој член на Управувачкиот комитет, раководителот на групата за проценки и директорот на Центарот за управување со кризи.

Понатаму, треба да се води сметка, убаво е тоа што имаме група за проценки каде што се интегрираат сите разузнувачки служби, односно да имаме еден центар во кој што се носат информации за сето она што се случува во државата. Јас верувам и надвор од државата во смисла на закана на Република Македонија од создавање на кризи состојби внатре во државата. Тоа повеќе го сфаќам во однос, на пример на пролиферацијата на оружјето, создавање на кризи врз основа на вакви состојби, на пример експлодирање на оружје, поголема количина на оружје внатре во државата што доаѓа од друга земја и тогаш, во тој момент е многу битно, значи за овие информации е многу битно како ќе функционираат разузнувачките служби, а над се значајна е регионалната поврзаност како ќе функционира што беше спомнатата, бидејќи мораме да имаме регионален пристап на превенирање на вакви состојби. Да знаеме што се случува надвор од државата, а имаме постојано врска со центрите за кризи што ги имаме околу нас.

Дали ги имаме не сум сигурна, бидејќи повеќе немаме овде информации. Меѓутоа, ние како пратеници, еве госпоѓата Ристана Лалчевска, јас и колегата Рафис Алити имавме можност да видиме како функционира Центарот за менаџмент за кризи во Будимпешта. Видовме дека не секаде ова прашање е решено многу успешно. Меѓутоа, онаму каде има позитивни искуства, тоа треба да се види. На семинарите на кои што имавме можност да ги следиме, видовме дека најбитно од се е регионалниот пристап. Република Македонија мора да се стреми кон тоа.

Овде треба јасно да биде дефинирана улогата, дали на групата за проценка или пак на Управувачкиот комитет за постојана комуникација со другите центри за криза, размена на информации, следење на состојбите на ниво на целиот регион, за да не најде затечени во состојба на криза без да знаеме дека таа навистина доаѓа и да бидеме на време подготвени за тоа.

Сосема на кратко почитуван претседателе, би кажала само уште збор - два за Управувачкиот комитет што од страна на експертите беше наречен како мини Влада, одговорна најповеќе самата пред себе. Повторно ќе кажам без силна парламентарна контрола, без надзор. Најбитно од се' е задолжително да се внесе во пречистениот текст дека Собранието на Република Македонија носи одлуки, па посебно во случај на политичка криза. Јасно да се дефинира и во другите случаи на криза кој ќе биде механизмот на кризата над моќта на извршната власт.

Воопшто не можам да се согласам дека извештајот што треба да се биде поднесен после тоа е доволна контрола на Собранието на Република Македонија над моќта што ја има извршната власт.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам госпоѓо Бонева.

Дали некој друг бара збор?

(Пратеници се јавуваат дека бараат збор)

Само сакам да знам, паузата ќе ја направам, но ако немаше дискутантите, ќе ја заклучев расправата и ќе се гласаше после паузата.

Бидејќи вие се јавивте за збор, а сега е точно 12,50 часот, според овој часовник, објавувам пауза до 14,00 часот.

(По паузата седницата продолжи со работа во 14,00 часот)

Ги молам пратениците да влезат во салата да продолжиме со работа.

Ќе ги прочитам дискутантите да не биде повторно 20 секунди пиење кафе.

Даневски Слободан и Талат Џафери се пријавени.

Ја продолжуваме расправата.

Збор има господинот Слободан Даневски.

Не е тука.

Збор има господинот Талат Џафери.

Не е тука.

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Ги молам пратениците сега да влезат за гласаме по заклучоците.

10 минути течат за да се собере кворумот.

Претставникот на Владата на Република Македонија нека влезе.

(Пратеникот Талат Џафери бара да добие збор)

Звонеше. Беа присутни тука. Се е по процедура.

Барате збор процедурално?

Повелете, имате збор процедурално три минути.

ТАЛАТ ЏАФЕРИ:

Господине претседател, звонеше, сте влегле во сала и не е проблем да се користи правото на збор. Покрај тоа, моите забелешки за предлогот на законот на Комисијата се изменија во однос на тоа што усвојувањето на законот се повлекува и останува само потребата од донесување на закон.

Во тој контекст сакав да кажам нешто, јас повторно верувам дека со звонењето и влегувањето во сала и треба да го искористам правото на збор. Меѓутоа, ако мислите дека не, тоа е друга работа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Талат Џафери мислам дека на сите ни е јасен јачинот на кој што по Деловникот се води седницава и јас така постапував. Јас сега реков дека 10 минути ќе чекам за кворум а потоа ќе ја прекинам денешнава седница. Поинаку не можеме да се однесуваме.

Ако имате дискусии или мислења, бидејќи е ова прва фаза можат да се приложат дискусиите заедно со стенограмите. Така што предлагачите можат да бидат запознаени со тоа што мисли секој пратеник во однос на предложениот закон.

(Пратеникот Талат Џафери бара збор процедурално)

Процедурално, повелете господине Талат Џафери.

ТАЛАТ ЏАФЕРИ:

Господине претседател,

Претходно ја заклучивте дискусијата и ќе биде несфатливо ако се разговараше без претставникот на Владата. Во овој момент претставникот на Владата штотуку влезе во салата и јас мислам дека има услови да продолжиме со дебатата, со дискусијата. Ве разбираам вас дека сте ја завриле расправата ..

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Само да ви објаснам, претставникот на Владата, точно не беше присутен тука, вие да бевте присутни и да побаравте да биде присутен претставник на Влада, јас ќе причекав да дојде. Бидејќи вие не бевте присутни тоа да го побарате, јас ја затворив расправата.

ТАЛАТ ЏАФЕРИ:

Јас имам право на три минути да се определат процедурално.

Несфатлива е секоја дискусија за прашања што се во однос на предлагачот на законите, во времето кога ја заклучивте седницата, односно точката, претставниците на Владата не беа присутни. Доколку беа тука, знаејќи кога свонеше јас влегов во салата и несфатливо е да се расправа без претставникот на Владата.

Јас ве разбираам дека не можете да направите исклучок од досегашната практика, но и покрај тоа јас би ве замолил сериозно да се размисли во однос на ова прашање. Не е тоа дека денеска е во прашање Талат, утре ќе биде некој друг. Но, практиката да ни се овозможи да го кажеме тоа што имаме да го кажеме. Јас веќе сум кажал се во однос на законот, но работите што се искажаа овде има потреба уште еднаш да се објаснат токму од аспект на тоа што подразбира подршката на тоа потребата од донесување на овој закон и образложение за некои говори, во каква форма ја елаборираат причината за донесување на овој закон.

Во оваа насока, повторно ви велам дека и врз основа на Деловникот, ова не е во ред. Но, како и да е, јас го почитувам што вие како претседател на Парламентот одлучувате за ова, но секако подоцна ќе увидите дека ова не е во ред.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Џафери,

Кога бевте повикани за збор, вие не бевте присутни. Да бевте присутни ќе го добиевте зборот и вие ќе можевте да побарате да биде присутен претставникот на Владата. Јас тогаш ќе причекав и ќе го повикав претставникот на Владата. Според тоа, во ниту еден момент процедурата не е прекршена и мислам дека тука ќе завршиме со расправата.

(Пратеникот Талат Џафери бара реплика)

Не, нема реплика. Јас давам објаснување на вашето процедурално.

Инаку, има уште четири минути да се обезбеди кворум, инаку ќе ја прекинам седницата.

(Пратеникот Талат Џафери бара реплика)

Нема реплика. Јас објаснив на вашата процедурална забелешка, објаснив зошто така постапив.

Господинот Макрадули бара збор процедурално.

ЈАНИ МАКРАДУЛИ:

Во име на пратеничката група барам пауза од половина час.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Објавувам пауза од половина час.

Сега е 14,10 часот, продолжуваме со работа во 14,40 часот.

(По по паузата седницата продолжи во 14,45 часот)

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ги молам пратениците да влезат во салата, бидејќи ќе пристапиме кон гласање на заклучокот.

Ги молам службите да го утврдат бројот на присутните пратеници во салата.

Во салата се присутни 57 пратеници.

Координаторот на пратеничката група на СДСМ побара пауза точно 5 минути пред да завршат оние 10 минути кога чекавме кворум, а сега уште 5 минути за да се собере кворумот.

Процедурално, има збор господинот Слободан Даневски.

СЛОБОДАН ДАНЕВСКИ:

Господине претседателе, сигурно сакате да држите принципи, но ако ние пратениците кои имаме право да зборуваме и сме пријавени за збор доцниме една секунда, вие ни го скратувате правото да зборуваме, а сега чекаме 5 минути, 10 до 15 минути. Или прекинете ја седницата принципиелно или дајте ни да зборуваме. Еве, тука сме, дајте да зборуваме.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Даневски, вие не дојдовте една секунда подоцна туку 10-15 минути подоцна. Второ, јас сум принципиелен, ако за 5 минути не се собере кворумот, ја прекинувам седницата.

СЛОБОДАН ДАНЕВСКИ:

Пред малку бевте принципиелен 10 минути, па не се собра кворум, сега принцип 5 минути.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ги молам службите уште еднаш да утврдат колку пратеници се присутни во салата.

Во салата се присутни 64 пратеници, во рамките на тие 5 минути се обезбеди кворум.

Пред да ги предложам заклучоците што треба да се гласаат, бидејќи ова е многу битен закон и посебно е засегнато Собранието, ги молам сите оние пратеници кои имаат дискусии, а не ги кажале или оние што не се присутни, а имаат некои размислувања, заедно со стенографските белешки, кога ќе ги прочитам овие класични заклучоци, ќе ги доставиме до Владата.

На Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

1. Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за управување со кризи.

2. Владата на Република Македонија ќе изготви и на Собранието ќе му достави Предлог на закон при што ќе ги има предвид забелешките, мислењата и предлозите содржани во извештаите на работните тела и од расправата на седницата на Собранието на Република Македонија.

3. Овој заклучок, заедно со извештаите на работните тела и стенографските белешки од расправата на седницата на Собранието на Република Македонија, да се достави до Владата на Република Македонија, Министерството за одбрана и Министерството за внатрешни работи.

Предложениот заклучок го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале вкупно 64 пратеници, 61 за овој заклучок, 2 воздржано и 1 против.

Констатирам дека Собранието го усвои предложениот заклучок.

Преминуваме на 17- та точка:

Предлог за донесување на закон за ратификација на Меѓународната конвенција за заштита на растенијата, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и Извештајот на Законодавно - правната комисија, Ви се доставени.

Отворам претрес по предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Меѓународната конвенција за заштита на растенијата.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале вкупно 60 пратеници, сите гласале за, нема воздржани и нема против.

Во салата се присутни 64 пратеници.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 62 пратеници, 61 за, 1 воздржано, против нема.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 61 пратеник, 61 гласале за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Меѓународната конвенција за заштита на растенијата.

Преминуваме на 18-тата точка.

Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за телекомуникациите, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и Извештајот на Законодавно - правната комисија и дописот на Комисијата за транспорт, врски и екологија, Ви се доставени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор?

Има збор заменикот министер за транспорт, господинот Дејан Кошуткиќ.

ДЕЈАН КОШУТИЌ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници,

Причини за изменување и дополнување на Законот за телекомуникации се следните:

Се предлагаат решенија со кои се надминува настанатата ситуација по донесувањето на Одлуката на Уставниот суд за укинување одредени одредби од Законот за телекомуникации и подзаконски акти донесени врз основа на Законот, односно со овој Предлог се утврдуваат критериумите, висината и начинот на плаќање на надоместоците за користење на радиофреквенции, користење на телефонски броеви и за надзор над кабелска радиотелевизиска мрежа.

Дефинициите кои се вградени се усогласени со дефинициите кои се користат во Директивите и препораките на Европската унија од реформскиот пакет на дефиниции на Европската унија од 1998 и 2003 година.

Доделувањето на концесии за кабелски радиотелевизиски услуги преминува во надлежност на Министерството за транспорт и врски односно Управата за телекомуникации, а улогата на Советот ќе биде насочена кон следењето на програмските содржини кои се пренесуваат преку кабелските радиотелевизиски мрежи.

Согласно Спогодбата за стабилизација и асоцијација, во членовите 69 и 70 и членовите 33 и 34 од Времената спогодба за трговија и трговски прашања,

Република Македонија има преземено стригна обврска да ги укине монополските права на сите субјекти во пазарот најдоцна до 01.06.2004 година. Од оваа причина, со предложените решенија се укинува монополската положба во давањето на кабелски радиотелевизиски услуги на определено подрачје, односно се воведува целосна либерализација и конкуренција.

Со постојниот закон за телекомуникации е дадено правото на инспектор да донесува решенија за привремено одземање на телекомуникациски средства и радиостаници на иматели кои немаат концесија, односно дозвола за работа на радиостаници.

Со предложените измени на Законот за телекомуникации е овозможено одземањето на опремата да биде исклучиво надлежност на судовите, а не на инспекторите, што е во прилог на разграничувањето на извршната од судската власт, како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија, со што и во овој сегмент се врши усогласување на нашето законодавство со европските стандарди за определени компетенции на надлежните институции.

Со предложените измени на Законот за телекомуникации се воведени одредби кои прецизно ја дефинираат улогата на Управата за телекомуникации во постапката за безжичано поврзување на телекомуникациски мрежи од различни телекомуникациски оператори. Со предложените измени на Законот за телекомуникации, согласно концесискиот договор и актот на обврзување, периодот на ексклузивни права што ги има АД Македонски телекомуникации е намален за една година и трае до 31 декември 2004 година. Со овие измени се исполнуваат правилата и стандардите на Светската трговска организација за целосна либерализација и конкуренција во телекомуникациите, со што Република Македонија во целина ги исполнува обврските и според овој Меѓународен договор.

На крајот сакам да потенцирам што конкретно граѓаните добиваат со овие измени на законот. Внесени се законски решенија, со кои се обезбедува заштита на корисниците на телекомуникациски услуги, кои со овие измени на законот ќе можат по сопствен избор да добијат бесплатно ограничување на достапноста на услугите и тоа селективно со меѓународните телефонски повици, повиците кон телефонските мрежи, кон услугите 050, како и кон други услуги. До сега според постојниот закон корисниците за ваквите ограничувања на услугите плаќаа месечно од 300 до 800 денари во зависност од услугата. Со ова ќе се намали бројот на досегашните приговори во поглед на висината на телефонските сметки.

Во фазата на изготвувањето на измените и дополнувањата на Законот за телекомуникации на најтранспарентен начин беа вклучени сите релевантни субјекти во Република Македонија во областа на телекомуникациите и радиодифузијата и посебно потенцирам дека со овие измени и дополнувања на Законот за телекомуникации се зголемуваат надлежностите на Управата за телекомуникации.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Има збор пратеникот Томе Тромбев, а нека се подготви пратеникот Јордан Михајловски.

ТОМЕ ТРОМБЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници,

Еве конечно денес на дневен ред ги имаме измените и дополнувањата на Законот за телекомуникации, кои беа предложени при крајот на месец декември, а потоа стигнаа на седница на Собранието во февруари, меѓутоа, тогаш беа повлечени и со сите тогашни забелешки од страна на Комисијата и на пратениците од општата расправа, дел од тие заклучоци се внесени во предложениот текст.

Кога зборуваме за корпусот на прашања од секторот на телекомуникации, едно треба да ни биде јасно. Секторот за телекомуникации е еден од авангардните сектори во глобализацијата во светски рамки и таквата авангардна позиција која во Секторот за телекомуникации ја имаше во претходниот период, барем според една студија на Светската банка, покажува дека овој сектор во светски рамки е вреден околу 600 милијарди долари капитал. Исто така, самиот процес на глобализација на телекомуникацискиот сектор, особено во однос на телелфонските услуги, доведе и до пад, околу 80%, на цената на меѓународните телефонски импулси од 1997 година до денес, што мора да признаеме дека претставува поволност и корист за граѓаните во овој домен. Но за жал, кај нас со влегувањето на глобалниот оператор во Македонски телекомуникации се случи еден обратен процес кој доведе до зголемување на цените, така што нашиот граѓанин е доведен во една непријатна ситуација, за разлика од другите држави во соседството.

Тука морам да кажам дека имаме и една среќа во несреќа, бидејќи операторот на Македонски телекомуникации не го користи оној максимум кој му е

даден со концесискиот договор, бидејќи таму, барем до овој период, цената што е утврдена и која е можност за покачување од почетокот на концесискиот договор до денес не е максимално искористена. Имено, денес пресметките покажуваат дека цената на импулсот, ако се следи концесискиот договор би била 2,8 денари по импулс, а моменталната цена е 1,32 денари по импулс. Ова е најнапред поради добрата преговарачка позиција на Владата и разбирањето на операторот, кој ја имаше предвид тешката економска и социјална ситуација на граѓаните во Република Македонија.

Меѓутоа, тука би сакал да истакнам и уште нешто, дека претходната Влада со давањето на монополската позиција на глобалниот оператор и на Македонските телекомуникации до крајот на 2004 година, ги изигра основните економски интереси на граѓаните на Република Македонија. Претходно имавме државен монопол, меѓутоа, сега имаме уште полоша варијанта, а тоа е приватниот монопол и тој приватен монопол е во рацете на глобалниот оператор. Сето тоа е причина договорот за концесија и актот за обврзување, на кој потписници се претседателот на претходната Влада - за жал морам да ги спомнам, иако и двајцата не се тука - претседателот на претходната Влада господинот Љубчо Георгиевски и потписникот на Актот за обврзување, а тоа е тогашниот министер за финансии господинот Никола Груевски. И не само тоа, со давањето на мнозинскиот пакет на акции се откажа и од контрола на така наречениот нервен систем на државата, а особено тоа се однесува на нервниот систем на овој телекомуникациски систем, а тоа е носечката мрежа, со што во овој момент Република Македонија го нема суверенитетот во телекомуникацискиот сектор. Затоа е најбитно не само за сегашната Влада, се надевам и за идната влада, воведување на ефикасна и транспарентна регулација и воведување на конкуренција. Имаме уште многу мал период, период од 6-7 месеци, во кој треба да се подготви документацијата за воведување на нов фиксен телефонски оператор.

Инаку, воведувањето на конкуренцијата е уште повежно, затоа што она што е диктатурата во политичкиот живот, тоа е монополот во економијата.

Од тие причини, за Република Македонија е многу битно во наредниот период да воведат конкуренција, особено во јавната фиксна телефонија, за да може и граѓаните на Република Македонија да ги добијат оние поволности кои ги уживаат и граѓаните на другите држави.

Во однос на конкретниот закон, за жал, можам да констатирам дека надлежните комисији, Комисијата за транспорт, врски и екологија и Комисијата за

европски прашања, бидејќи немаше претставници на предлагачот на комисиските расправи, не ги разгледаа овие предлози на закони, па ќе мора на оваа седница да подебатираме и да најдеме одредени решенија околу некои делови на законот, кои по наше мислење не соодветствуваат на реалноста и затоа имаме предложено неколку амандмани. Јас ќе се произнесам за дел од амандманите и се надевам дека Министерството ќе ги прифати.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам г. Тромбев.

Има збор пратеникот Јордан Михајловски, а нека се подготви пратеникот Ејуп Рустеми.

ЈОРДАН МИХАЈЛОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Владата, денеска се наоѓаме во фаза кога се дополнува Законот за телекомуникации. Мотивите беа кажани тука. Нека ми биде дозволено да повторам дел од мотивите. Еден од основните мотиви е секако она што треба ние да го сработиме во смисла на тоа дека треба да се усогласиме со Спогодбата за асоцијација и дека монополските права во оваа витална сфера на телекомуникации треба да ги укинеме веќе од почетокот на наредниот месец. Секако дека дополнителен мотив на предлагачот е и да се усогласат надоместоците за телекомуникациите и тоа е еден од мотивите, а потоа и да се укинат монополските права во сферата на кабловскаа телевизија кои се дефинирани со еден стар закон за радиодифузија од 1997 година. Секако дека монополските права на кабловските телевизии сега се пренесуваат според овој закон се укинуваат, а додека концесиите ќе ги издава Министерството за транспорт и врски што е добро решение, додека на Советот за радиодифузија му останува одговорна задача да ги оценува содржините на програмите на кабловските телевизии кое до овој момент никој не го прави во државата.

Два члена на кои сакам да се осврнам, бидејќи беше многу кажано, ќе ја скратам дискусијата, тоа е членот 28-а со кој предлог за доделување на концесија за кабловската радио-телевизија дава Советот за радиодифузија, а одлучува Министерството за транспорт и врски. Некои проблеми кои се појавија во нашава пракса одат до таму да по телекомуникациски сигнал се толкува се и сешто, нема дефиниција. Сведоци сме деновиве дека е покрената кривична тужба против еден кабловски оператор од Скопје, кој веќе преку кабловската телевизија го пласира

интернетот. Тој има право да се брани со тоа што вели дека тука влегуваат телекомуникациски сигнали. Меѓутоа, недефинираноста на овој поим ќе создава и понатаму проблеми во праксата и во смисла на пренесувањето на телекомуникациските сигнали. Ова дотолку повеќе што сме во фаза на информациско општество што информатичката технологија ќе се развива и некои дефиниции ќе се проблематизираат со оглед на технолошкиот развој. Што значи ни овој закон тоа не го решава во моментот. Тоа секако дека би бил предизвик за новиот закон.

Друго што сакам да кажам, членот 28-б, приклучување на корисници на кабелска радио-телевизиска мрежа се врши со надоместок на начин, или под услови утврдени со договор склучен меѓу корисникот и давателот на услугата. Иако, на прв поглед со дефиницијата во овој член се воспоставува услуга на договорни основи во духот на укинување на монополот на пазарот, јас сметам дека се воведува нов монопол, особено во малите места каде што нема шанса заради економски услови да профункционира повеќе од еден кабелски оператор. Што значи, од желбата на кабловскиот оператор ќе се утврдува и таксата која ќе ја плаќаат корисниците договорно. Меѓутоа, таа ќе биде насочувана еднострано.

Сакав да поднесам амандман, меѓутоа се коси со онаа определба дека монополот треба да се укине. Меѓутоа, верувајте ми тоа граѓаните го чувствуваат по џебот, во различни средини таа такса е сосема различна. Јас сакав да предложам некое решение тоа да не биде повисоко од радиодифузната такса, меѓутоа од Комисијата ми рекоа дека ќе ми падне амандманот. Што значи тоа е предизвик за новиот закон кој треба да биде во подготовка и ова решение на некој начин да може да се стави во соодветни рамки за да бидат граѓаните заштитени.

Ова што сакам на крајот да го кажам за овој закон иако ќе гласам, сепак за еден закон во кој се нудат 15, 16 членови, а се напаѓа со 20-тина амандмани, покажува дека не е совршен закон. Што значи нов закон за телекомуникации ни е потребен. Ова нека остане само едно палијативно решение дека заради утврдување на надоместоците и заради моополските права дека го носиме ургентно. Јас искрено очекувам дека новиот закон за телекомуникации треба да ги одговори сите овие прашања за кои зборував.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор пратеникот Рустеми.

ЕЈУП РУСТЕМИ:

Благодарам претседателе,

Почитувани претставници на Влада, почитувани пратеници, мислам дека измените и дополнувањата на законот за телекомуникации треба да се поддржи, бидејќи усвојувањето на овој Предлог закон ќе може со тоа да се регулираат неколку сегменти од областа на телекомуникациите. Јас ќе кажам некои моменти на измените и дополнувањата на Законот за кој што говориме. Првиот момент кој треба да се каже е дека претставува регулирање на создадената состојба после заостанување во некои определби во Законот за телекомуникации од страна на Уставниот суд каде некои членови и подзаконски акти не биле во согласност со Уставот кои истовремено биле и пречка за финансирање на Управата за телекомуникации. Со овој предлог измена на Законот за телекомуникации сега се определуваат критериумите, висината и начинот на надоместок, односно на компензација на искористување на радио фреквенциите, искористување на телефонските броеви, како и надзорот на телевизиските мрежи, кабловските телевизиски мрежи.

Другиот момент кој што е значаен во овој предлог на измена на закон го претставува и фактот што се има сметка за корисниците на телефонските услуги како што се значи проблемите со големите телефонски сметки кои што со овој предлог измена на закон се гледа дека ќе бидат подобрени. И со овој закон тие се принудени во рамките на нивните услуги да понудат на барање на граѓанинот да направи и ограничување на услугата на меѓународните повици, на мобилните повици како и повиците на разните услуги како што се броевите 0500 без плаќања, додека досега овие услуги граѓанинот требало да ги плаќа до 400 денари месечно. Исто така, ако граѓанинот како корисник на телекомуникациските услуги, на јавните услуги дава писмена забелешка, тогаш услугодавателот на телекомуникациските услуги е обврзан на корисникот, односно на граѓанинот му понуди детална сметка за временскиот период без надоместок, односно без да плати за тоа.

Друг значаен момент кој што се предвидува во овој предлог измена на закон за телекомуникации е потполно дефинирање на давање на концесии за кабловските телевизиски мрежи кој што претставува воглавно технички проблем. Затоа во иднина ако се усвои овој закон надлежностите и ингеренциите за поделба на концесии ќе бидат на Министерството за транспорт и врски, односно на Управата за телекомуникации, не како што било досега на Советот за радиотелевизија. Додека сите прашања кои што се во однос на програмската содржина на емитување на

кабловските радио телевизии ќе може да се регулираат со новиот закон за радиодифузија. Исто така, се предвидува и прекинување на монополот за еден определен простор на емитување на програми на кабловските радио телевизии и се предвидува потполна либерализација на конкуренцијата што е во согласност со спогодбата за стабилизација и асоцијација и пазарниот договор каде Република Македонија има преземено обврски. Имајќи ги предвид овие измени и дополнувања на Законот за телекомуникации нашата парламентарна група ќе го поддржи предлог законот за кој што говориме.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор Лилјана Ивановска.

ЛИЛЈАНА ИВАНОВСКА:

Почитуван претседателе, почитувани колешки и колеги, почитувани претставници на Влада,

Пратеничката група на Либерално-демократската партија, а јас лично во повеќе наврати го актуелизиравме прашањето на состојбите во Македонски телекомуникации и огромното незадоволство и реакциите на граѓаните поради монополското однесување на телекомот кој продуцираше енормно високи, па дури и фиктивни сметки за услугите во фиксната телефонија. Ние очекувавме дека со овој закон за телекомуникации ќе дојде до надминување на овие состојби и дека ќе доведе до можно брзо воведување на конкуренција во фиксната телефонија и барем поделовно однесување и покоректно однесување на македонски телекомуникации. Значи овој закон не ги третира прашањата за брзо воведување на конкуренција, па така овозможува тоа да се случи само со евентуално нов закон, иако тука на Владата и на управата за телекомуникации и се врзани рацете со договорот за продажба на телекомот и актот за обврзување кој што го потпиша како што кажа колешката Тромбев, екс премиерот Ѓеорѓиевски и екс министерот Груевски. Најнапред сакам да ги потенцирам основните одредби на постојниот закон за телекомуникации донесен од 1998 година. Во основните одредби од Законот за телекомуникации од 1998 година стои: Да им се овозможи на граѓаните на Република Македонија недискриминаторски пристап до современи, ефикасни, и високо квалитетни телекомуникациски услуги, средства и опрема по разумни цени базирани на трошоците. Мора да признаеме дека разумни цени базирани на трошоците, ќе потсетам за трошоците во 2000-та година се 57 милиони евра, во 2004 година имаме 174 милиони евра, прашање е тука контролата на трошоците од страна на бордот на директори на македонски телекомуникации. Да се утврди регулативна и економска

основа за воведување пазарна конкуренција во телекомуникациската област. Тоа не обврзува и спогодбата за стабилизација и асоцијација до јуни 2004 година да се укинат сите видови на монополи во Република Македонија, а со договорот за продажба на телеком од 2000-та година монополската експлоататоска улога на телеком е до крајот на 2004 година. Така што во овој период од 6 месеци Владата треба да се подготви за воведување на нов фиксен оператор.

Друга основна одредба од Законот да се обезбеди правична, ефикасна и независна примена на прописите, а тоа се должи на Министерството за транспорт и врски и управата за телекомуникации.

Во член 7 исто така ќе потсетам на одредби кои што ги штитат граѓаните и пристапот до информациите во областа на телекомуникациите. Јанвите телекомуникации во внатрешниот и меѓународниот телекомуникациски сообраќај се достапни на секој корисник според недискриминаторски, објективни и транспарентни рокови и услуги. тоа во интернет услугите каде што многу интернет оператори реагираат за пристапноста до мрежата е на големо разочарување на операторите и на граѓаните сеуште недостапно и во тој дел конкуренцијата не е развиена. Корисникот има право неговите желби, барања и приговори во врска со обезбедувањето на телекомуникациската услуга да бидат земени на разгледување и да се решаваат веднаш и ефикасно. Тоа се измените од законот во член 7. И морам тука да го изразам задоволството од прифатените амандмани кои што ЛДП во првиот наврат на измените на Законот за телекомуникации Министерството за транспорт и врски дел од нив прифати. Во контекст на цитирање на основните одредби од Законот, сакам да кажам дека информацијата и пристапот до информациите секако тука е предмет на еден друг закон, а тоа е законот за пристап до информациите многу важен за транспарентноста на информациите особено на државните органи и државните институции и пристапот до информациите, а особено монополот над информацијата е најмоќното оружје на 21-от век, особено во битката за поголем профит и битката за надмоќ. Секако дека решавањето на Законот за пристап на информации, Законот за телекомуникации, Законот за радиодифузија треба да доведат до една заедничка координација и конекција меѓу овие прашања во оваа област.

Ќе се вратам на Законот од 1998 година кој што беше донесен со добра намера, тоа е во мај 1998 година, да се воведат либерализација во телекомуникации. И со тој закон се случи монопол на кабелските оператори на одредено подрачје, само еден кабелски оператор. И морам да кажам во овие измени на законот во

одредена област се воведуваат, тоа е новината и либерализација на пазарот повеќе кабелски оператори на одреднео подрачје. И тука овој монопол се ограничува. И законот од 1998 година требаше да овозможи либерализација и при бирање на законот бил избран моделот да се приватизира државниот телефон во приватен, меѓутоа сите препораки биле 25%, 35% продажба на телеком. Ќе ми извините што се навраќам на тоа време, меѓутоа состојбите да се променат навистина се многу ограничени и продажбата на македонски телеком со 51%, претставува предавство на интересите на граѓаните и предавство на интересите на државата извршени од страна на экс министерот Груевски и экс премиерот Ѓеорѓиевски и во периодот на 2000-та година исто така има простор за работа на антикорупциската комисија каде што трошоците од управата за телекомуникации преку бирото за стокови резерви, има тука работи и за МВР и за антикорупциската комисија. После повлекувањето на измените на Законот за телекомуникации кои што беа пред извесно време морам да признам дека има значително подобрување на измените на законот, особено во член 6 каде што пратениците од ЛДП поднесоа повеќе амандмани кои сега во текстот се прифатени, тоа е во член 6 каде што ограничувајќи ја достапноста на јавната телекомуникациска услуга за повторно воспоставување се бараше наплаќање надоместок и амандманот е прифатен сега во овој текст не се плаќа надоместок во рок од 6 месеци за повторно воспоставување. Исто така, прифатен е амандманот на пратениците од ЛДП. Меѓутоа на тој став 4, по амандманите ќе дискутирам малку повеќе, на писмен приговор на корисникот на јавна телекомуникациска услуга јавниот телекомуникациски оператор е должен да даден детален прглед за извршената услуга за бараниот период без надоместок. Меѓутоа, тука ние предлагаме еден амандман во одреден рок да може граѓанинот да си ги иствари тие законски права што му следуваат. Во овие измени на законот исто така, една од најважните причини за донесување на законот беше и утврдување на надоместоците за користење кои што со одлука на Уставниот суд беше укинато. Јасно е дека давачките можат да се утврдуваат само со закон, а не со одлука на Министерство. И, овде се утврдува вредноста на бодот за надоместок за радиотрекфенции од 0511 евра. И тука има една промена од 0511 на 5 евра и секако дека методологијата на утврдувања на тие надоместоци треба да биде потранспарентна за да можат корисниците да знаат каков надоместок ќе плаќаат. Овде е утврдена само вредноста на бодот, меѓутоа, потребно беше и методологијата да биде или дел од законот, или подостапна до корисниците и тие што ги плаќаат овие надометоци. Овде дел од пратеничката група исто така има

амандмани во делот на управата за телекомуникации. Ние сметавме дека со самиот закон значително се намалуваат ингеренциите на управата за телекомуникации и таа се претвара во еден недефиниран, или евентуално консултативен орган. ЛДП смета дека министерствата треба да се ослободуваат од натрупаните ингеренции, да ги предаваат надлежностите на државни тела, агенции, или управи како што е во конкретниот случај. Сметам дека ваквото решение само ќе го натрупа Министерството за транспорт и врски со повеќе ингеренции. Сметаме дека решението во постојниот закон е добро.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор Спиро Мавровски:

СПИРО МАВРОВСКИ:

Слушнавме дека првиот предлог на закон беше доставен до нас пратениците на 28.11.2003 година. Истиот дојде на собраниска седница некаде во март 2004 година и на самата седница на предлог гласање за амандмани од ЛДП беше повлечен. Дали беше повлечен да се донесе нешто повеќе, или не, јас не знам. Истиот кажува, во донесувањето дека обезбедувањето на извори за финансирање на управата за телекомуникации преку наплата на надоместоци за користење на радио-фреквенции и броеви преку решенијата што се вградени во измените на овој закон усогласени со одлуката на Уставниот суд на Република Македонија. Доколку овој закон не се донесе до крајот на оваа година, Управата за телекомуникации не ќе може да наплати 4 милиони евра. Од АД Македонски телекомуникации, Мобимак, Космофон, и други субјекти. Ова беше на 28.11.2003 година. Денес сме крај на мај, значи јуни месец, тука има некаде околу 6 милиони евра кои не се наплатени. Мојата колешка говореше за некоја антикорупциска комисија. Јас прашувам, кој е одговорен за ова што државата не наплатила 6 милиони евра, дали е тоа претходниот премиер, сегашниот премиер, претходниот министер, сегашниот министер, целата Влада, мислам дека треба да се најде одговорност затоа што 6 милиони евра не влегоа во Буџетот на Република Македонија. Антикорупциските комисии и кампањите што ќе треба да донесат заклучоци за многу работи, некои денес, некои утре, но во секој случај многу брзо.

Причината за измените на законот за телекомуникации е Одлуката на Уставниот суд број 87/2002 од 6.11.2002 година за поништување на член 17 став 2, алинеја 4 и член 61 од постојниот Закон за телекомуникации и Правилникот за висината на надоместокот за користење на радиофреквенциите, објавен во "Службен весник на Република Македонија" бр. 106/2002 и 57/2001 и Правилникот

за утврдување на висината на надомесотот за надзор на кабловската радио-телевизиска мрежа, “Сл. весник на Република Македонија” бр. 59/2001. Со овој член беше утврден начинот на плаќање на надоместок за радиофреквенции. Овој надоместок го плаќаа Македонски телекомуникации, “Мобимак”, “Космофон” сите радија и телевизии и кабелски телевизии, такси компании, интернет провајдери и други корисници, кои заедно на годишно ниво и плаќаа на управата за телекомуникации околу 4 милиони евра. Зачудува фактот што дури скоро после една ипол година почнува постапката за измена на Законот за телекомуникации и на тој начин и се простени скоро 6 милиони евра на телекомуникациските компании, иако уште во ноември 2002 година беше направен многу поквалитетен предлог кој беше одобрен и од Секретаријатот за законодавство и требаше да пуштен во владина процедура. Не постојат разумни причини зошто оваа постапка беше стопирана и Владата изгуби 6 милиони евра.

Причини поради кои не е донесен нов закон за телекомуникации денес би биле, немање знаење и капацитет за изработка на новиот закон за телекомуникации или пак корупција. Последици од недонесувањето се:

Државата досе га изгуби 6 милиони евра и загубата секојдневно се зголемува. Само за споредба овие загубени пари се 40% од парите што ги добива Македонија од ММФ на годишно ниво. Продолжување на Монополот на АД Македонски телекомуникации, високи цени на телекомуникациските услуги, нема нови странски инвестиции, нема нови вработувања. Најмал процент на пенетрација на интернет во Европа, неедуцирана нација, одалечување на Република Македонија од ЕУ и другите развиени земји. Што нуди владиниот предлог за измени на Законот за телекомуникации. Ако треба да се одговори со неколку реченици, тогаш одговорот би бил.

Драстично намалување на ингеренциите на Управата за телекомуникации, т.е. се губи смислата за нејзион постоење и ја губи улогата на независно регулаторно тело.

Второ, зајакнување на моќта на министерот за транспорт и врски и Владата.

Трето, контрадикторност со постојниот закон за радиодифузија, како и со новиот Предлог закон за радиодифузија, кој исто така е во процедура.

Четврто, можност за политичко влијание на Владата врз моќните телекомуникациски компании и медиумите.

Петто, сериозно се зајакнува монополската положба на Македонските телекомуникации. Сето горе наведено ќе го потврдам со следните спореди помеѓу

постојниот закон и владиниот предлог за измени на истиот закон. Со постојниот закон за телекомуникации согласно член 59, Управата за телекомуникации го донесува планот за нумерација, кој е од исклучително значење за телекомуникациските компании. Со новиот Предлог закон согласно член 17 планот за нумерација го донесува министерот за транспорт и врски на Управата за телекомуникации. Со постојниот закон за телекомуникации согласно член 18 и член 20, Управата за телекомуникации ги определуваше стандардите и условите за меѓусебно поврзување на телекомуникациските мрежи, итерконекција со новиот Предлог закон, согласно член 18 утврдувањето на општите услови за меѓусебно поврзување ги определува министерот за транспорт и врски, со што се отвора можноста за директно политичко влијание врз телекомуникациските компании. Ако се има предвид дека определувањето на направени услови за интерконекција се усвоен услов за воведување конкуренција и привлекување на сериозни странски инвестиции од областа на телекомуникациите и фактот дека процесот на воведување на вториот мобилен оператор траеше 18 месеци, со ова се отвора можност либерализацијата на фиксната телефонија, намесот на 1.01.2005 година да настапи многу подоцна, можеби 2007 година. Исто така не се прецизирани критериумите врз основа на кој министерот ќе ги утврдува условите за меѓусебно поврзување на телекомуникациските мрежи. На пример, дали основен критериум ќе биде цената на трошоците за интерконекција или некои други критериуми. Согласно одлуката на Уставниот суд, висината на надоместоците за радиофреквенции не треба да ја утврдува министерот за транспорт и врски, туку како јавна давачка треба да ја утврди Собранието со закон. Наместо тоа сега Владата нуди повторно противуставно решение, со тоа што во членот 70-д предлага висината на надоместокот за радиофренквенции да ја утврдува Владата а тоа со Одлука, а не со закон, со што повторно се отвора можност за политичко влијание врз телекомуникациските компании и медиумите. ВМРО-ДПМНЕ не е против наплатата на овие милионски суми од телекомуникациските компании, туку напротив, ние како партија на повеќе ПРЕС конференции баравме овој проблем да биде разрешен многу поодамна во согласност со одлуката на Уставниот суд и другите важечки закони, т.е. висината на надоместокот за радиофренквенции да биде утврдена со закон, а не со одлука на Владата.

Со новиот предлог на Владата во делот на дистрибуцијата на ТВ сигналот низ кабелската мрежа не се дава можност за воведување на конкуренција. Според постојниот закон за радиодифузија, како и според најновиот предлог закон за

радиодифузија , што исто така го изработи Владата во соработка со Пактот за стабилност е предвидено дека територијата на Република Македонија е поделена на 63 зони и во секоја зона може да оперира само еден кабелски оператор. Ваквото решение е спротивно со препораките на ЕУ во областа на кабелската дистрибуција на ТВ сигналот. Исто така, со новиот предлог закон не се предвидува можноста кабелските оператори да можат да дистрибуираат интернет со што се зајакнува позицијата на македонските телекомуникации.

Со овој владин предлог, исто така, се укинуваат одредбите од членот 83 со кој се предвидуваше правото на одземање на телекомуникациската и радиодифузната опрема на оператор или нелегален давател на било каква телекомуникациска и радиодифузна услуга. Само за потсетува, овие измени со кои се овозможи одземање на опрема се направени во 2000-та година на барање на консултантите кои беа ангажирани заради приватизацијата на телеком. До колку се укинат овие одредби ќе завладее хаос во телекомуникацискиот сектор, а посебно во радиодифузијата, бидејќи како печурки ќе се појават илјадници нелегални емитувачи, а државата ќе нема инструмент да ги спречи во нивното делување. Одземањето на опрема на легален субјект кој не ги почитува законите е пракса во ЕУ. За да биде парадоксот уште поголем деновиве сме сведоци дека Владата предложи нов закон за спречување на конкуренцијата и поведе дебата за уставни измени, т.е. за правото монополската управа да има право да изрекува казни, а од друга страна тоа право и го укинува на Управата за телекомуникации.

Пред само два дена ние говоревме за еден закон за локални избори дека доколку одредени радио и телевизиски станици не се поведуваат до она што значи придржување до кампањата која што се води во тој момент, има можност опремата да им биде одземена. Сега, дали е овој закон ќе треба еден со друг да бидат во колизија или ќе се најде начин како ќе функционираат заеднички, тоа треба Владата да го каже. Доборо е што монополскиот период на АД Македонски телекомуникации законски се скратува за една година, т.е. до 31.12.2004 година, иако тоа претходната Влада го направи со Договорот за концесии уште во 2000-та година, но за жал, иако се предвидува либерализација на фиксната телефонија, не се предвидени можности како некоја компанија која е заинтересирана за инвестиции во фиксната телефонија би можела да добие дозвола за работа. Со ова уште еднаш се потврдува и фактот дека постои договор помеѓу сегашната Влада и Телеком за одолговлечување на воведувањето на конкуренција во фиксната телефонија.

Што Република Македонија треба да направи докогли навистина сака да го усогласи своето законодавство со законодавството на ЕУ и правилата на СТО во областа на телекомуникациите и што поскоро да стане интересна за странски инвестиции од оваа област.

Најпрво, треба да се зафати искрено и сериозно со усогласување на целокупното законодавство, со Законодавството на ЕУ и правилата на СТО. Бидејќи, Законот за телекомуникации нема смисла самиот за себа или поточно за целосно законско дефинирање на телекомуникацискиот сектор е неопходно истовремено донесување на нови закони за телекомуникации, за радиодифузија и закон против ограничување на конкуренцијата, бидејќи со овие закони се регулираат и едни и исти прашања, а со постојни три закони едно исто прашање е дефинирано на три различни начини.

Потоа, согласно директивите на Европскиот парламент создавање на независни регулаторни тела и тоа : едното за телекомуникации и радиодифузија, т.е. Агенција за телекомуникации и радиодифузија и монополска агенција. Агенцијата за телекомуникации и радиодифузија треба да ги обедини сегашната Управа за телекомуникации и Советот за радиодифузија. При тоа, многу е важно Агенцијата да биде под директна надлежност на Парламентот, а изборот на директорот на Агенцијата за телекомуникации и радиодифузија да го врши Парламентот, а не Владата како досега и тоа со 2/3 мнозинство. Исто така , да бидат со Законот за телекомуникации дефинирани и условите под кои може директорот на Агенцијата да биде разрешен и тоа повторно со 2/3 мнозинство. Потоа, Агенцијата да биде финансиски независна и да биде надлежна за изработка , донесување и спроведување на планот за нумерација, планот за намена на радиофреквентските опсеси, да ја донесува листата на универзални услуги, планот за распределба на радиофреквентциите, да ги распишува и да ги спроведува тендерите за добивање на концесии во фиксната, мобилната телефонија и други области и да врши избор на концесионери. Да ги утврдува условите за меѓусебно поврзување на телекомуникациските мрежи, како и да ги одобрува договорите за интерконекција меѓу телекомуникациските компании согласно директивата на Европскиот парламент, да може да влијае врз формирање на цените на операторите кога ќе биде утврдена доминантна положба на пазарот на некој оператор, по жалбите на решенијата на Агенцијата за телекомуникации и радиодифузија, второстепено да не одлучува Владата, за да се избегне политичко влијание, туку судот или некое друго независно од Владата тело. Да може на своите вработени Агенцијата да им

овозвозможи постојано стручно усовршување и следење на светските трендови во телекомуникациите, како и соодветни плати кои би биле многу слични со оние на вработените во телекомуникациските компании, а не според критериумите кои важат за вработените во јавната администрација. Бидејќи најдобрите кадри токму заради ниските плати постојано заминуваат од Агенцијата. Министерството за транспорт и врски би требало само да ја креира политиката во телеком, Секторот, а извршната моќ да биде сконцентрирана во Агенцијата за телекомуникации и радиодифузија. При тоа е важно и монополската Агенција да биде исто така независна, регулаторна агенција, основана од Парламентот, а не составен дел од Министерството за економија како досега, да биде финансиски независна со сигурни извори на финансирање. Директорот да го избира Парламентот со 2/3 мнозинство. Да бидат дефинирани законски условите за негово разрешување. Второстепеноста да не ја одлучува министерот за економија, туку судот или неко друго независно од Владата тело. За двете агенции е важно да имаат одлична соработка, да настапуваат заеднички при решавање на заеднички проблеми и да имаат заедничка база на податоци. Но, можеби најважно е постапките што би се воделе пред судовите во врска со решенијата донесени од двете агенции да се решаваат експресно брзо и без политички влијанија за што е потребна изградба на независен судски систем.

На крај, би сакал да истакнам дека овие забелешки се правени со цел да бидат акцентирани најважните елементи неопходни за изградба на еден модерен телеком сектор и притоа не навлегувајќи премногу во детали на истиот закон.

Благодарам г-дине претседателе.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ве молам, кој сака реплика нека се пријави, затоа што после првата реплика нема пријавување.

Прво за реплика се јави г-ѓа Ивановска.

ЦВЕТАНКА ИВАНОВСКА:

Благодарам претседателе.

Почитуван колега Мавровски, јасна ми е вашата желба за мутизирање на вината на Владата на ВМРО-ДПМНЕ до 2002 година за, како што реков националното предавство на интересите на граѓаните и на државата со продажба на 51%. Не треба на граѓаните да им објаснуваме дека 51% на било што продажба значи апсолутна власт, апсолутен монопол во услови кога со закон е утврден

монопол на телекомуникации во првата варијанта до 2005 година дефиниравте, вашата претходна Влада дефинираше монопол до 2005 година со Спогодбата за стабилизација и асоцијација, овој рок е до 2004 година и со измените на овој Закон. Така, не ми е јасно како не чувствувате ни малку грижа на совест или малку барем чесен однос кон граѓаните да кажете дека вината е во продажбата на телеком со пакетот 51% . Зборувавте за странски инвестиции. Токму Законот од мај 1998 година беше донесен за привлекување на странки инвестиции и во тој Закон 1998 година беше предложено законска заштита на странските инвеститори да чувствуваат поголема правна сигурност. Меѓутоа, премиерот Георгиевски и экс, министерот Груевски тогаш ја видоа шансата да го продадат 51% и да обезбедат монопол над телекомуникации. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Една минута имате г-дине Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Дали некој чувствува грижа на совест или не, јас неколку пати имам кажано, 90% од целиот економски потенцијал на Република Македонија е продаден од 1996 до 1998 година од тоа Република Македонија апсолутно нема никаква корист, а никој не гледа да има грижа на совест. Дали 2002 година се направи националното предавство, ќе видиме само за еден месец кога ќе го продадеме Електростопанство на Македонија и која ќе биде вашата грижа , затоа што веќе го продадовте.

Уште една работа би ве запрашал, дали чувствувате грижа што во моментот на Градскиот плоштат во Скопје се користат босански плочки , наместо да се користи нешто од Република Македонија . Вашиот лидер Пенев.. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Телекомуникациите го поврзуваат светот, па и Босна е во таа мрежа.

Повелете г-дине Макрадули.

ЈАНИ МАКРАДУЛИ:

Благодарам претседателе,

Сега се двоумам дали реплицирам, со оглед на технологијата што ја користи Мавровски, на репликата зборува за 73-ти работи , а не за оваа , иако обвинувањата

за монополската позиција јас поинаку ги сватив од колешката Ивановска и мислам дека се атак токму на човекот што е дел од најголемите виновници, а тоа е г-динот Груевски. Но, мислам дека тоа е последица на завчерашните оставки што ги има Мавровски и компанијата околу него направено. Мислам дека обвинувањата за монополската позиција се токму насочени кон г-динот Груевски.

Втора работа, да сакал ВМРО-ДПМНЕ нешто да направи за четири години, ќе сменел барем еден член или став од Законот за телекомуникации од 1998 до 2002 година. Тој закон воопшто не е променет, што зборува и за апсолутно не познавање на таа област или пак на договор каков што тој сакаше да каже дека постои во овој момент, што е апсолутно невестина, договор што го имаа и го направија со Компанијата Матаф и претставниците на Камениот мост или ако сакате Мактел.

Уште една работа што сакам да демантирам, зборувајќи за европските препораки, во ни една препорака вклучувајќи ги и заклучоците од Советот на Европа, не се предвидува изборот на органите за кои зборуваше, да биде со 2/3, бидејќи тоа апсолутно доведува до блокада. Сите препораки водат во правец да биде тоа со обично мнозинство и таа една теза дека е тоа европска препорака, не држи.

Уште еднаш му благодарам што ја потсети македонската јавност за монополската позиција на македонските телекомуникации, за огромните цени што ги плаќаат граѓаните на Република Македонија, бидејќи македонските граѓани точно знаат кој го потпиша договорот и зошто ние сме заложници и на која политичка партија и опција е во областа на телекомуникациите.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Дали може еден мал коментар. Јас навистина би молел внатрешните кадровски решенија и пресметки да не биде тема на ова Собрание, бидејќи ако тоа го дозволиме има 75 партии во Република Македонија.

Повелете г-дине Мавровски, имате една минута.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Незнам сега промените колку се во врска со телекомуникациите и претходното прашање беше за грижа на совест, колку што слушнав, малку имаше од телекомуникации да одговорам, а сега би кажал само една работа. Точно е дека во тие четири години ВМРО-ДПМНЕ можеше да направи многу промени, г-дине Макрадули, но не направи. Меѓу тие промени е дел од вашата фамилија која

учествуваше во телекомуникации и делеше многу кабелски дистрибутери останаа во тие комисии кои што и во тие четири години на ВМРО-ДПМНЕ, тие функционираа. Мислам дека не би требало и тоа да го заборавите, освен членовите. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Томбев, повелете имате три минути реплика.

ТОМЕ ТРОМБЕВ:

Јас не знам дали тука господинот Мавровски пропагира кратко паметење или амнезија или едноставно хипокризија. Меѓутоа, пласира една теза во која што навистина претставува страшна теза дека Владата на Република Македонија е во заговор со Македонски телекомуникации, да не се востанови втор мобилен оператор после гарантниот период, кој што гарантен период е од Владата на ВМРО-ДПМНЕ со Актот за обврзување.

Јас би сакал во оваа прилика да го информирам господинот Мавровски дека е во фаза изработка закон за телекомуникации, тој е свесен дека се изработува закон за радиодифузија што плагијат тие го зедаа и во некоја модифицирана верзија веќе два пати ни го пласираа, така што во оваа сфера, оваа Влада прави напори да се средат состојбите и нормално, во согласност со европските правила и принципи.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Имате една минута господине Мавровски, повелете.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Па добро, тезите кој како сака ги толкува тука. Господинот ромбев кажува дека се работи на нов закон за телекомуникации, кажува се работи на нов закон за радиодифузија што два пати беше тука, како што кажа плагијат од ВМРО-ДПМНЕ и значи ако е од ВМРО-ДПМНЕ не може да се прифати, од некој совет што веќе вие работите и го најавувате како закон веќе две години, а не можете да го донесете на парламентарна седница, ќе треба да чекаме и наредните две години па да имаме нешто врз основа на што ќе разговараме.

Но, никој не ми одговори што со овие шест милиони евра што ги изгубивме до сега? Дали тоа не го слушнавате? Имате кратко паметење или треба некој друг да го каже сето тоа?

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам господине Мавровски.

Можеби делумно со вас ќе се согласам за тие шест милиони евра, но не треба и самите да се изземеме и амнестираме бидејќи трошиме време за банални точки по два-три дена. Инаку, да бевме поефикасни, ќе го донесевме овој закон многу порано, бидејќи беше на дневен ред и претходно. Значи и Парламентот не треба да се амнестира од овие шест милиони евра.

Има збор заменикот на министерот за транспорт и верски Дејан Кошуткиќ.

ДЕЈАН КОШУТИЌ:

Господинот Мавровски неколку пати постави прашање, мислејќи дека не е слушнат, меѓутоа очигледно е дека не го прочитал текстот на измените што треба. Инаку, текстот што го слушнавме од него, во принцип вчера го знаевме во кратки црти. Измените и дополнувањата на овој Закон за телекомуникаци, всушност овозможува на управата механизам со кој што ќе се наплатат надоместоците, односно тие 6, 5 милиони што ги споомна господинот Мавровски.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Повелете господине Трендафилов имате збор.

ЃОРЃИ ТРЕНДАФИЛОВ:

Благодарам.

Денешниов предлог на дневен ред, иако по квантитет е далеку подобар од содржината што беше презентира завчера кога ја донесовме Резолуцијата за трансформација на одбраната, не забележав дека почитуваните колеги кои го претставуваат парламентарното мнозинство во Собранието се запрашаа за колку милиони евра имотот на АРМ е поголем од оној, на пример, од кредитот што го земавме од Европската банка за обнова и развој поврзан со трансформацијата и приватизацијата на Електростопанство на Македонија.

Но, без оглед на квантитетот и на делумниот квалитет на овој Предлог-закон, секако, јас нема да го поддржам, но би ги повикал претставниците на парламентарното мнозинство, кога се така доследни во тоа што се случувало во периодот 1998-2002 година, би сакал да бидат исто така доследни и конечно да

почнат да се занимаваат со големата победа што беше извојувана на 15 септември 2002 година и нивните дискусии во правец на законите...

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Трендафилов ве молам за законот да зборувате. Не ни требаат политички овде сега маркетинзи. За законот конкретно. Вие, до сега спомнавте АРМ, спомнавте Електростопанство, не слушнав дека спомнавте Телекомуникации и Законот. Ве молам, продолжете за Законот.

ЃОРЃИ ТРЕНДАФИЛОВ:

Јас правев една мала компарација околу квалитетот на овој закон.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Вовед од една минута дозволувам. Но, сега поминете на законот.

ЃОРЃИ ТРЕНДАФИЛОВ:

Како што кажав, иако и по квантитет и по квалитет овој, таканаречен законски предлог е подобар од неколкуте што ги имавме во изминатите денови, сепак јас нема да го поддржам овој законски проект и уште еднаш ќе ги повикам претставниците на парламентарното мнозинство и тие да не го поддржат овој законски проект, затоа што толку важни работи пропуштија да поминат без никакви забелешки, нема смисла тоа да го направат и овој пат по една ваква значајна точка, бидејќи заменик министерот изјави дека се трудат да ги обезбедат токму оние шест милиони евра што Република Македонија ги изгуби, затоа што министерот за транспорт и врски на сред седница го повлече овој веќе еднаш донесен на работната маса на Собранието на Република Македонија.

Значи, господинот координатор на пратеничката група на СДСМ, наместо да се нервира по весници заради кворумот и се лути на ВМРО и опозицијата, нека си го обезбеди кворумот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Повелете господине Макрадули, реплика, три минути.

ЈАНИ МАКРАДУЛИ:

Не знаев дека и господинот Трендафилов е во редовните читатели на она то го изјавувам по весниците.

Иако, уште еднаш, во интерес на вистината да кажам дека виновни за немањето кворум е парламентарното мнозинство и тие имаат поголема одговорност, иако задача на сите пратеници е да бидеме присутни тука.

Тоа што парламентарното мнозинство се загрижува за овој закон не значи дека не водиме сметка и за другите закони. И, дозволете му на парламентарното мнозинство да си зборува или да критикува проекти. Веројатно тоа е можно во парламентарната демократија.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Трендафилов, повелете имате една минута.

ЃОРЃИ ТРЕНДАФИЛОВ:

Јас сум особено трогнат од вниманието што господинот Макрадули во изминативе денови го посветува на ВМРО и нејзините внатрешни работи. Но сепак, како што и тој самиот изајвил, помалку да се нервира, а повеќе да работи како координатор на СДС. Координаторот на ВМРО, седи дијагонално лево, пред мене.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Госпоѓо Ивановска завршија репликите, освен ако барате збор. Бидејќи правилото е првата реплика кога ќе се активира, нема право за реплика. Само ако сакате збор.

Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, јас го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниов Заклучок.

Ги молам пратениците да влезат во салата.

Ги молам пратениците да влезат бидејќи имаме доста амандмани, ќе ни треба кворум.

Молам службите да го утврдат бројот пред да поминеме на гласање, за после да не го поништувам гласањето.

(Службите го утврдуваат бројот на присутни пратеници во салата).

Во салата се присутни 58 пратеници.

Десетте минути почнуваат да течат.

(Некои пратеници влегуваат, а некои пратеници излегуваат од салата).

Ги молам сите пратеници да седнат на своите места, а службите да го утврдат бројот.

(Службите го утврдуваат бројот на присутни пратеници во салата).

59 сме во салата, ги молам господата Спиро Мавровски Коце Трајановски да влезат, беа тука. Треба уште двајца да влезат.

Во салата се во моментот присутни 60 пратеници.

Сега, со мала помош од опозицијата ќе имаме кворум.

Почитувани пртеници, бидејќи поминаа десетте минути, ја заклучувам денешната седница.

Дополнително ќе бидете известени за продолжението.

(Седницата со работа прекина во 16,05 часот).